

**Statens jordbruksverks föreskrifter om kompensations-
bidrag, miljöersättningar och miljöinvesteringar;**

SJVFS 2007:42

Utkom från trycket
den 26 juni 2007

beslutade den 26 juni 2007

Statens jordbruksverk föreskriver, med stöd av 1 kap. 30 § förordningen (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder och efter samråd med Sametinget, Skogsstyrelsen och länsstyrelsen följande.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 kap. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1 §	<i>Ersättningsformer</i>
2 §	<i>Definitioner</i>
3-7 §§	<i>Tvårvillkor</i>
8-15 §§	<i>Åtagande</i>
8 §	<i>Åtagandeperiod</i>
9 §	<i>Krav för godkännande av åtagande</i>
10 §	<i>Hur får åtaganden kombineras?</i>
11-12 §§	<i>När och hur får ett åtagande från föregående programperiod avslutas?</i>
13 §	<i>Hur får anpassning av ett befintligt åtagande göras?</i>
14 §	<i>Hur får utökning av ett befintligt åtagande göras?</i>
15-19 §§	<i>Utbetalning</i>
15-17 §§	<i>Vilka grundvillkor finns för beviljande av utbetalning?</i>
18-19 §§	<i>Hur får utbetalningar kombineras?</i>
20 §	<i>Undantag</i>
21-22 §§	<i>Övriga regleringar för kompensationsbidrag, miljöersättningar och miljöinvesteringar</i>

2 kap. KOMPENSATIONSBIDRAG

1-13 §§	<i>Vilka villkor finns?</i>
1 §	<i>Vallodling</i>
2-3 §§	<i>Betesmark och slåtteräng</i>
4-5 §	<i>Spannmål och potatis</i>
6 §	<i>Sambete</i>
7-8 §§	<i>Hur ska ersättning beräknas för företag med mark inom flera stödområden?</i>
9-10 §§	<i>Vilka är kraven på djurhållning och redovisning av djur?</i>
11 §	<i>Hur får ersättningberättigande tackor och getter bytas ut?</i>

12-13 § *Hur beräknas antalet nötkreatur?*

3 kap. BEVARANDE AV ODLINGSLANDSKAPETS BIOLOGISKA MÅNGFALD OCH KULTURMILJÖVÄRDEN

1-19 §§ Betesmarker och slätterängar

1-2 §§ *Vad kan man få ersättning för?*

3 § *Vad gäller för sambete?*

4-5 §§ *Vilka förbud finns?*

6-7 §§ Betesmarker, slätterängar, skogsbeten och alvarbeten

6-7 § *Vilken skötsel krävs för ersättning för betesmarker, slätterängar, skogsbete och alvarbete?*

8-11 §§ Betesmarker och slätterängar med särskilda värden

8 § *Vilka betesmarker och slätterängar kan få ersättning för särskilda värden?*

9 § *Vilken särskild skötsel krävs för ersättning för betesmarker och slätterängar med särskilda värden?*

10-11 §§ *Vilka kompletterande insatser finns för betesmarker och slätterängar med särskilda värden?*

12-13 §§ Alvarbete och skogsbete

12 § *Alvarbete och skogsbete*

13 § *Vilken skötsel krävs för alvarbete och skogsbete?*

14-19 §§ Fäboddar

14-15 §§ *Vad kan man få ersättning för?*

16-19 §§ *Vilken skötsel krävs för fäbodbete?*

20-25 §§ Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet

20-21 §§ *Vad kan man få ersättning för?*

22 § *Vilken skötsel krävs?*

23 § *Vad får länsstyrelsen besluta om?*

24-25 §§ *Vilka förbud finns?*

26-39 §§ Hotade husdjursraser

26 § *Vilka raser kan man få ersättning för?*

27-31 §§ *Vilka är kraven för renrasighet?*

32-34 §§ *Anslutning och rapportering till härstamnings- och hälsokontroll*

35 § *Vilka är ålderskraven för får, getter och svin?*

36 § *Hur lång är hållandeperioden för får, getter och svin?*

37 § *Hur får ersättningsberättigande får, getter och svin bytas ut?*

38-39 §§ *Hur beräknas antalet nötkreatur?*

40 § Stöd till rasbevarande husdjursföreningar

41-80 §§ Utvald miljö

- 41 § *Utvald miljö*
 42 § *Vad är syftet med ersättningen?*
 43 § *Prioritering*

44 – 61 §§ Miljöinvesteringar

- 44-45 §§ *Vad gäller för beslut om ersättning och utbetalning av ersättning?*
 46-47 §§ *Vilka kostnader är stödberättigande?*
 48-49 §§ *Hur stor är ersättningen?*
 50 § *Hur betalas ersättningen ut?*

51-58 §§ Miljöinvestering enligt faktiska kostnader : Restaurering av slätterängar och betesmarker

- 51 § *Vad är syftet med ersättningen?*
 52-57 §§ *Vilka krav ställs för att få ersättning?*
 58§ *Vilka förbud finns?*

59-61 §§ Miljöinvestering enligt faktiska kostnader :Anläggning och restaurering av våtmarker

- 59 § *Syftet med ersättningen*
 60 § *Villkor*
 61 § *Ersättningsbelopp*

62-75 §§ Miljöersättningar inom utvald miljö

- 62 § *Miljöersättningar inom utvald miljö*

63-66 §§ Regionala markklasser till miljöersättning för betesmarker och slätterängar

- 63-64 §§ *Regionala markklasser till miljöersättningen för betesmarker och slätterängar*
 65-66 §§ *Vilka förbud finns?*

67-70 §§ Restaurering av betesmarker och slätterängar

- 67-68 §§ *Vad kan man få ersättning för?*
 69 § *Vilka krav ställs för att få ersättning?*
 70 § *Slutbesiktning*

71-75 §§ Mosaikmarker och andra gräsfattiga marker

- 71-73 §§ *Vad kan man få ersättning för?*
 74-75 §§ *Vilken skötsel krävs?*

76-80 §§ Regionala kompletterande insatser till miljöersättning för betesmarker och slätterängar

76-80 §§ Särskild skötsel av fäbod

- 76-77 §§ *Vad kan man få ersättning för?*
 78-80 §§ *Vilken skötsel krävs?*

4 kap. VALLODLING

- 1 § *Vad kan man få grundersättning för?*
2 § *Vilka villkor finns för grundersättning?*
3 § *Vad kan man få tilläggsersättning för?*
4-5 §§ *Hur ska tilläggsersättning beräknas för företag med slåtter- och betesvall inom flera områden inom vilka tilläggsersättning lämnas?*
6-7 §§ *Vilka är kraven på djurhållning och redovisning av djur?*
8 § *Hur får ersättningsberättigande tackor och getter bytas ut?*
9-10 §§ *Hur beräknas antalet nötkreatur?*

5 kap. MILJÖANPASSAT JORDBRUK

1-64 §§ Ekologiska produktionsformer

- 1-6 §§ *Allmänna regler för växtodling och djurhållning*
1 § *Allmänna regler för växtodling och djurhållning*
2-5 §§ *Vilka krav finns för att få ersättning för certifierad produktion?*
6 § *Kontroll*

7-21 §§ Ekologisk odling

- 7-9 §§ *Ekologisk odling*
10 § *Vilka uppgifter om växtodling ska dokumenteras?*
11 § *Hur ska jordbrukaren göra för att bibehålla eller höja markens bördighet?*
12 § *Vilka gödsel- och jordförbättringsmedel får användas?*
13 § *Preparat för jordförbättring och kompostering*
14 § *Hur ska växtskyddsproblem förebyggas och åtgärdas?*
15 § *Vilka förökningsmaterial ska användas?*
16 § *Vilka särskilda villkor finns för hampa?*
17 § *Vilka särskilda villkor finns för frövall?*
18-21 §§ *Vilka särskilda villkor finns för frukt- och bärodling?*

22-64 §§ Ekologisk djurhållning

- 22-23 §§ *Minsta antal djur för att uppfylla djuråtagandet*
24 § *Undantag från djurregler första halvåret*
25-26 §§ *Hur redovisas tackor, getter och suggor i ansökan om utbetalning?*
27 § *Hur får ersättningsberättigande tackor, getter och suggor bytas ut?*
28-29 §§ *Hur beräknas antalet nötkreatur?*
30 § *Hur redovisas och beräknas slaktsvin?*
31 § *Hur redovisas och beräknas värphöns och slaktkycklingar?*
32 § *Hur många värphöns och slaktkycklingar behövs för att få utbetalning?*
33 § *Vilken dokumentation ska finnas om djurhållningen?*

- 34 § *Vad gäller vid parallellhållning?*
 35-36 §§ *Vilka krav ställs på djur som förs in i besättningen?*
 37-38 § *I vilka undantagsfall får djur hållas bundna?*
 39-41 §§ *Vilka krav finns för byggnader?*
 42-44 §§ *När ska idisslare ha tillgång till bete och utevistelse?*
 45 § *Hur ska kalvar, lamm, killingar och smågrisar utfodras?*
 46 § *Hur ska kalvar hållas?*
 47-49 §§ *Hur ska grisar hållas?*
 50-52 §§ *Vilka särskilda regler gäller för fjäderfän?*
 53-59 §§ *Vilka krav ställs på djurens foder?*
 60-61 §§ *Fodertillsatser och foderråvaror*
 62-63 §§ *Vilka regler gäller för hälsovård och användning av läkemedel?*
 64 § *Vad gäller för fortplantning?*
- 65-74 § Minskat kväveläckage**
 65 § *Vad krävs får att man ska få ersättning?*
- 66-72 §§ Fånggröda**
 66-69 §§ *Vilka krav finns på sådd och etablering av fånggröda?*
 70 § *När får fånggrödan brytas?*
 71 § *Hur får fånggrödan användas?*
 72 § *Hur får gödselmedel och kemiska växtskyddsmedel spridas?*
- 73-74 §§ Vårbehandling**
 73 § *Vad kan man få ersättning för?*
 74 § *Hur får gödselmedel och kemiska växtskyddsmedel spridas?*
- 75-80 §§ Skötsel av våtmarker**
 75 § *Skötsel av våtmarker*
 76 § *Vad kan man få ersättning för?*
 77 § *Förundersökning, slutbesiktning och specifika villkor för åtagandet*
 78-80 §§ *Vilka generella villkor gäller?*
- 81-87 §§ Skyddszoner**
 81-83 §§ *Vilka krav finns på anläggning av en skyddszon?*
 84-87 §§ *Vilka krav finns på skyddszonen?*
- 88-92 §§ Traditionell odling av bruna bönor**
 88 § *Vilken mark ingår i åtagandet och hur ska den skötas?*
 89-91 §§ *Vad gäller för växtskydd och växtnäring?*
 92 § *Vad gäller för jordbehandling och bekämpning av ogräs?*
- 93-115 §§ Miljöskyddsåtgärder**
 93 § *Vem är berättigad till ersättning?*

<i>94 §</i>	<i>Vilka arealer är ersättningsberättigande?</i>
<i>95-96 §§</i>	<i>Vad gäller för växtodlingsplanen?</i>
<i>97-99 §§</i>	<i>Vilka krav ställs på växtnäringsbalansen?</i>
<i>100-101 §§</i>	<i>Vilka krav ställs för markkarteringen?</i>
<i>102-103 §§</i>	<i>Vad gäller för fastställandet av kväveinnehållet i flytgödseln?</i>
<i>104-107 §§</i>	<i>Vilka krav ställs på påfyllnings- och rengöringsplatsen?</i>
<i>108-109 §§</i>	<i>Vad gäller för funktionstest av sprutor?</i>
<i>110 §</i>	<i>Vilka krav ställs på dokumentation av bekämpningsbehovet?</i>
<i>111-112 §§</i>	<i>Vilka krav ställs på kontrollrutor?</i>
<i>113-114 §§</i>	<i>Vad gäller för obesprutade kantzoner?</i>
<i>115 §</i>	<i>Vad gäller allmänt för ersättningsformen?</i>

<i>Bilaga 1</i>	Definitioner av ersättningsberättigande värdefulla landskapselement
<i>Bilaga 2</i>	Skötselåtgärder som krävs för vissa värdefulla landskapselement
<i>Bilaga 3</i>	Så här kan du kombinera miljöersättningar i det tidigare programmet (2000-2006) med miljöersättningar i det nya programmet (2007-2013)

1 kap. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Ersättningsformer

1 § Denna författning gäller följande former av ersättningar:

1. Kompensationsbidrag
2. Bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden:
 - a. Betesmarker och slätterängar
 - b. Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet
 - c. Hotade husdjursraser
 - d. Stöd till rasbevarande husdjursföreningar
 - e. Utvald miljö
3. Vallodling
4. Miljöanpassat jordbruk:
 - a. Ekologiska produktionsformer
 - b. Minskat kväveläckage
 - c. Skötsel av våtmarker
 - d. Skyddszoner
 - e. Traditionell odling av bruna bönor
 - f. Miljöskyddsåtgärder

Definitioner

2 § I denna författning förstås med

<i>betesmark:</i>	ett jordbruksskifte som inte är lämpligt att plöja och som används till bete, samt är bevuxet med gräs, örter eller ris som är dugligt som foder. Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som betesmark. Skogsmark får inte räknas som betesmark, dock får som betesmark räknas mark som av länsstyrelsen fastställts som skogsbete eller fåbodbete. Begreppet betesmark omfattar även alvarbeten på Öland och Gotland,
<i>betesperioden:</i>	den period under året som nötkreatur för mjölkproduktion ska hållas på bete enligt Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2004:17) om djurhållning inom lantbruket m.m.
<i>brukningscentrum:</i>	det block eller det närmast belägna blocket där de för jordbruksföretagets drift viktigaste ekonomibyggnaderna är belägna,
<i>certifierad ekologisk produktion:</i>	fodertillverkning, växtodling eller djurhållning, inklusive växtodling och djurhållning under karenstid, som kontrolleras, enligt reglerna i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 av den 24 juni 1991 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel ¹ , av ett godkänt kontrollorgan,

¹ EGT L 198, 22.7.1991, s. 1 (Celex 31991R2092)

<i>ekologisk djurhållning:</i>	certifierad produktion som har godkänts av ett godkänt kontrollorgan eller djur som hålls enligt villkoren för miljöersättningen ekologiska produktionsformer,
<i>ekologiskt producerat foder:</i>	- foder från certifierad ekologisk produktion, även under karenstid, som har godkänts av ett godkänt kontrollorgan - foder från egen produktion framställt enligt villkoren för miljöersättningarna ekologiska produktionsformer, bevarande av betesmarker och slåtterängar, betesmarker och slåtterängar eller våtmarker och småvatten - foder som djuren betar på skogsmark eller egen betesmark med gårdsstöd, under förutsättning att inga andra produkter än de som är godkända för ekologiska produktionsformer används på marken under stödåret. - foder som djuren betar på mark som ingår i andra jordbrukares åtagande för ekologiska produktionsformer, bevarande av betesmarker och slåtterängar, betesmarker och slåtterängar eller våtmarker och småvatten, - foder som djuren betar på betesmarker där 11 § Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket och 15 § Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel tillämpas,
<i>ekologisk odling:</i>	certifierad ekologisk produktion eller odling enligt villkoren för miljöersättningen för ekologiska produktionsformer.
<i>ekologiskt odlat förökningsmaterial:</i>	förökningsmaterial som har godkänts av ett godkänt kontrollorgan enligt reglerna för ekologisk produktion eller förökningsmaterial från egen odling enligt villkoren för miljöersättningen ekologiska produktionsformer,
<i>extensiv boskapsskötsel:</i>	produktionssystem som inte är definierade som ”jordlös husdjursskötsel”,
<i>faktisk kostnad: flerfäbodsystem:</i>	en kostnad som motsvaras av en reell utgift för ett projekt, system där djur flyttas mellan en huvudfäbod och en eller flera kompletterande fäbodar under fäbodsäsongen,
<i>fäbod i bruk:</i>	fäbod som är godkänd av länsstyrelsen och som används till fritt bete eller bete i storhägn med minst 1,5 djurenheter av djurslagen nötkreatur, får och get. Därutöver får bete ske med häst. Under fäbodsäsongen ska dessa djur vid fäboden ha tillgång till minst 6 hektar fritt bete eller bete i storhägn. Fäboden ska ha kvar inslag av traditionell bebyggelse och den del som används för fäbodbruket får inte användas som permanentbostad. Två eller flera besättningar som sköts gemensamt inom ett fäbodområde berättigar till en fäbod i bruk,
<i>fäbodbete:</i>	fritt bete eller bete i storhägn med djurslagen nötkreatur, får, get, eller häst vid fäbod i bruk,
<i>förna:</i>	dött växtmaterial på marken som fortfarande har kvar sin struktur och ännu inte brutits ner,

<i>genbanksintyg:</i>	intyg om identitet och renrasighet gemensamt utfärdat av för rasen företrädande förening och av ägare till den genbanksbesättning som djuret tillhör,
<i>genbanksverksamhet:</i>	en form av husdjurskontroll som är godkänd av Jordbruksverket och som syftar till att säkerställa djurs härstamning och renrasighet,
<i>genetiskt modifierad organism:</i>	en organism i vilken det genetiska materialet har ändrats på ett sätt som inte inträffar genom parning eller naturlig rekombination,
<i>godkänt kontrollorgan:</i>	ett oberoende kontrollorgan som godkänts av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, enligt förordningen (1995:702) om EG:s förordning om ekologiskt framställda produkter,
<i>grovfoder:</i>	vallfoder, bete, halm, grönfoder, löv, bark, rotfrukter eller betmassa,
<i>grässvål:</i>	hävdad markvegetation med sammanhållet rotskikt,
<i>jordlös husdjurskötsel:</i>	med jordlös husdjurskötsel i bilaga 2 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 avses sådan intensiv djurproduktion som: <ul style="list-style-type: none"> - hållande av fjäderfän i bur eller pälsdjur i bur, - slaktsvinsproduktion med mer än 50 slaktsvin i årlig produktion, med undantag för (a) slaktsvinsbesättningar som hålls på ströbädd i storboxsystem, eller (b) om det rör sig om egna djur som hålls på någon av jordbrukarens egna produktionsenheter. Specialiserad produktion av nöt i spaltgolvsboxar, med undantag för (a) integrerad produktion av nöt där ungdjur går på spalt, eller (b) om det rör sig om egna djur som hålls på någon av jordbrukarens egna produktionsenheter, redskap använda på ett sådant sätt att de ger en distinkt snittyta,
<i>klippande eller skärande redskap:</i>	foder som inte definieras som ekologiskt producerat foder,
<i>konventionellt foder:</i>	foder som inte definieras som ekologiskt producerat foder,
<i>lövtäktsträd:</i>	träd präglat av kontinuerlig lövtäkt eller möjligt att återuppta i hamling eller som kan ersätta utgående sådana träd inom eller bredvid samma betesmark eller slåtteräng, provtagning och analys av åkerjord,
<i>markkartering:</i>	provtagning och analys av åkerjord,
<i>officiell husdjurskontroll:</i>	husdjurskontroll godkänd av Jordbruksverket med stöd av lagen (1985:342) om kontroll av husdjur,
<i>produktionsenhet:</i>	ett jordbruksföretag eller en del av ett jordbruksföretag med en sammanhållen ekonomi och verksamhet,
<i>skadlig ansamling av förna:</i>	en ansamling av förna som kan leda till uppluckring av grässvålen, indirekt gödning, kvävning av nya plantor eller på annat sätt skada markens natur- och kulturmiljövärden,
<i>slaktsvin:</i>	djur som enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:127) om klassificering av slaktkroppar ska hänföras till benämningarna slaktsvin eller unggalt. Djuren ska även ha godkänts vid besiktning enligt

	<p>Europaparlamentets och rådet förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av livsmedelslagen (2006:804),</p>
<i>skogsbete:</i>	<p>bete inom ett område som huvudsakligen består av skog med ett till övervägande del spontant uppkommet trädbestånd. Trädbeståndet ska ha inslag av gamla träd eller på annat sätt visa på att en lång kontinuitet råder i trädsiktet. Området ska sakna påtagliga indikationer på storskaliga kontinuitetsbrott t.ex. trakthygge eller på att marken använts som inäga annat än i ringa omfattning före jordbrukets mekanisering. Områdets markvegetation ska vara betespräglad och bestå av gräs örter och ris som är duglig som foder. Vegetationen ska innehålla växtarter eller ha en vegetationsstruktur som visar på en långvarig beteshävd,</p>
<i>slätteräng:</i>	<p>ett jordbruksskifte som inte är lämpligt att plöja och som på eftersommaren används till slätter med klippande eller skärande redskap eller för sådan slätter kompletterat med efterbete eller lövtäkt. Slätterängen ska vara bevuxen med gräs, örter eller ris som är dugligt som foder. Skogsmark och renbetesmark i renkötselområdet får inte räknas som ersättningsberättigande slätteräng,</p>
<i>spruta:</i>	<p>enligt definitionen i standard SS-EN 13790,</p>
<i>stödmyndighet:</i>	<p>den myndighet som prövar frågor om stödet i första instans,</p>
<i>tillskottsutfodring:</i>	<p>sådan utfodring eller sådan fällindelning som kan leda till att tillförsel av växtnäring sker till ersättningsberättigande areal,</p>
<i>träd och buskar av igenväxningskaraktär:</i>	<p>träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag och som kan skada natur- eller kulturmiljövärden eller den foderproducerande markvegetationen. Hit räknas varken de träd eller buskar som haft en funktion i eller visar spår av den äldre markanvändningen. Inte heller deras ersättningsträd och ersättningsbuskar eller sådana träd och buskar som behövs som skydd för betesdjur i betesmarker eller slätterängar ska räknas som igenväxningsvegetation,</p>
<i>träda:</i>	<p>åkermark där ingen gröda avsedd för skörd, bete eller gröngödsling har etablerats senast den 15 juli,</p>
<i>vall:</i>	<p>en gröda på åkermark som består av vallgräs eller vallbaljväxter eller en blandning av dessa,</p>
<i>vallbrott:</i>	<p>mekanisk bearbetning eller kemisk bekämpning som leder till att vallens återväxtnöjligheter upphör,</p>
<i>veterinärmedicinska läkemedel:</i>	<p>produkter enligt definitionen i rådets direktiv 2001/82/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel,</p>

<i>vändteg:</i>	del av skifte som inte odlas och vars bredd uppgår till högst 10 meter räknat från skiftets odlade kant,
<i>växtskadegörare:</i>	organismer enligt definitionen i 1 § växtskyddslagen (1972:318),
<i>växtskyddsmedel:</i>	begreppet växtskyddsmedel har samma betydelse som i förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel,
<i>åkermark:</i>	mark som är lämplig att plöja och som kan användas till växtodling eller bete,
<i>åtagandeenhet:</i>	all åkermark som naturligt hör till de block som ligger närmast brukningscentrum, eller plats för gårdsbebyggelse, och som länsstyrelsen fastställer som åtagandeenhet,
<i>äldre markanvändning:</i>	hävd som i allt väsentligt motsvarar den som tillämpades före jordbrukets storskaliga mekanisering och introduktionen av mineralgödsel efter andra världskriget,
<i>övriga resurser:</i>	kostnader som hör till en miljöinvestering men som inte ger upphov till någon betalning för projektet.

Tvärvillkor

3 § I 2 kap. 6 § förordning (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder finns bestämmelser om tvärvillkoren för miljöersättningar och kompensationsbidraget.

4 § I 1 kap. 4-35 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:85) om direktstöd finns bestämmelser om de föreskrivna tvärvillkoren som ska iakttas.

5 § För miljöersättningarna ska följande bestämmelser gälla som extra tvärvillkor.

1. Miljöbalken 14 kap. 17-18 §§.
2. Förordning (2006:1010) om växtskyddsmedel; 39-40, 44 och 47 §§.
3. Statens naturvårdsverks föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel.
4. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2005:51) om tillstånd och kunskapskrav för användning av vissa bekämpningsmedel.
5. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:94) om skyldighet att föra anteckningar vid användning av bekämpningsmedel som är särskilt skadliga för pollinerande insekter.
6. Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer; 3 kap. 5-7 §§.

6 § För känsliga områden enligt förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, utgör dessutom följande bestämmelser extra tvärvillkor.

1. Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket; 7 § punkt 2 och 3 samt 8 § andra stycket.
2. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring; 17, 23 och 27 – 28 §§.

3. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket; 10-11 §§.

7 § För de delar av landet som inte är känsliga områden enligt förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring utgör dessutom följande bestämmelser extra tvärvillkor.

1. Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket; 6 - 7, 8 andra stycket samt 11 §§.
2. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.
3. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket; 10-11 §§.

Åtagandeperioden

8 § Åtagandeperioden börjar löpa den 1 januari det år ansökan om åtagandet för miljöersättning avser.

Krav för godkännande av åtagande

9 § För att få ett åtagande enligt 1 kap 1 § 3, 4b, 4e, eller 4f godkänt, ska sökanden ansöka om utbetalning samma år som sökanden ansöker om åtagande.

Hur får åtaganden kombineras?

10 § Hur åtaganden får kombineras framgår av bilaga 3.

När och hur får ett åtagande från föregående programperiod avslutas?

11 § Ett åtagande för miljöersättning får, med undantag för våtmarker och småvatten, avslutas under förutsättning att den nya ansökan om åtagande omfattar minst samma areal eller samma omfattning landskapselement.

Ett åtagande för ekologiska produktionsformer som omfattar djurhållning får endast avslutas under förutsättning att den nya ansökan om åtagande också omfattar djurhållning.

Ett åtagande för bevarande av utrotningshotade husdjursraser får avslutas under förutsättning att den nya ansökan om åtagande omfattar minst samma antal djurenheter.

För åtagande om fäbodbete gäller att även den nya ansökan om åtagande måste omfatta fäbodbete, men omfattningen behöver inte vara lika stor som i det åtagande som ska avslutas.

12 § En jordbrukare som ansöker om åtagande för vallodling måste avsluta både gamla åtagande för öppet och varierat odlingslandskap och för miljövänlig vallodling.

Hur får anpassning av ett befintligt åtagande göras?

13 § Om stödmyndigheten vid kontroll eller på annat sätt fastställer att ett åtagandes omfattning skiljer sig från den omfattning sökanden angivit i sin ansökan om

åtagande, får stödmyndigheten anpassa åtagandets omfattning till de av stödmyndigheten fastställda uppgifterna. I de fall stödmyndigheten fastställer en större omfattning än den omfattning sökanden angivit i sin ansökan om åtagande får stödmyndigheten anpassa åtagandet först efter överenskommelse med sökanden.

Hur får utökning av ett befintligt åtagande göras?

14 § Under åtagandeperioden får åtagandet utökas till att omfatta ytterligare arealer, djurenheter eller andra ersättningsgrundande enheter för den återstående delen av åtagandeperioden. Utökningen måste vara till uppenbar fördel för det ifrågasvarande åtagandet. Omfattningen av utökningen måste även kunna motiveras med hänsyn till:

1. åtagandets karaktär,
2. den återstående periodens längd, samt
3. utökningens storlek som ska vara betydligt mindre än det ursprungliga åtagandet.

Utökning av ett åtagande får också göras genom att ersätta jordbrukarens ursprungliga åtagande med ett nytt åtagande för hela den berörda arealen, djurenheterna eller de andra ersättningsgrundande enheterna på villkor som är minst lika stränga som för det ursprungliga åtagandet.

Utbetalning

Vilka grundvillkor finns för beviljande av utbetalning?

15 § För att beviljas full utbetalning för miljöersättningar och kompensationsbidrag måste jordbrukaren som söker ersättning följa tvärvillkoren enligt 4 §. När det gäller miljöersättningarna måste även de extra tvärvillkoren enligt 5-7 §§ följas.

16 § För att vara berättigad till utbetalning av ersättning enligt 2, 4 och 5 kap ska jordbrukaren ha sått utsäde senast den 15 juni ansökansåret.

I Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län ska jordbrukaren ha sått utsädet senast den 30 juni.

Odling av grönsaker, kryddväxter, konservärter och bär ska vara sådd eller planterad senast den 30 juni.

17 § Om potatis, grönsaker, frövall eller kryddväxter odlas på ett skifte kan ersättning lämnas även för vändtegar som hör till skiftet och som behövs för odlingen.

Hur får utbetalningar kombineras?

18 § Utbetalning av ersättning enligt denna författning får kombineras med utbetalning av ersättning för anläggning eller återställande av våtmarker och småvatten enligt förordningen (SJVFS 1995:133) om miljöstöd, förordningen (1997:1336) om miljöstöd eller förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder inom samma företag men inte för samma mark.

19 § Ersättning för ekologiska produktionsformer lämnas inte för mark för vilken sökande får ersättning för skyddszoner eller miljövänlig odling av bruna bönor enligt åtagande som ingåtts 2006 eller tidigare.

Ersättning för traditionell odling av bruna bönor lämnas inte för mark för vilken sökande får ersättning för ekologiska produktionsformer.

Undantag

20 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i detta kapitel.

Övriga regleringar för kompensationsbidrag, miljöersättningar och miljöinvesteringar

21 § Grundläggande bestämmelser om kompensationsbidrag, miljöersättningar och miljöinvesteringar finns i:

1. rådets förordning (EG) nr 1698/2005 av den 20 september 2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)²,

2. rådets förordning (EEG) nr 2092/91 av den 24 juni 1991 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel³,

3. kommissionens förordning (EG) nr 1320/2006 av den 5 september 2006 om bestämmelser för övergång till det stöd för landsbygdsutveckling som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1698/2005⁴,

4. kommissionens förordning (EG) nr 1974/2006 av den 15 december 2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)⁵,

5. kommissionens förordning (EG) nr 1975/2006 av den 7 december 2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1698/2005 i fråga om kontroller och tvärvillkor i samband med stöd för landsbygdsutveckling⁶, samt

6. förordning (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder.

22 § I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:9) om ansökan om vissa jordbrukarstöd och landsbygdsstöd, finns bl.a. bestämmelser om:

1. ansökan om åtagande,
2. ansökan om utbetalning,
3. sista ändringsdag, och
4. anmälan om övertagande.

² EUT L 277, 21.10.2005, s. 1 (Celex 32005R1698)

³ EGT L 198, 22.7.1991, s. 1 (Celex 31991R2092)

⁴ EUT L 243, 6.9.2006, s. 6 (Celex 32006R1320)

⁵ EUT L 368, 23.12.2006 s 15 (Celex 32006R1974)

⁶ EUT L 368, 23.12.2006 s 74 (Celex 32006R1975)

2 kap KOMPENSATIONSBIDRAG

Vilka villkor finns?

Vallodling

1 § Vallen ska årligen betas eller slås. Skörden ska föras bort.

Som vallodling godkänns slåtter- och betesvall samt areal odlad med grönfoder.

Betesmark och slåtteräng

2 § Skötselvillkoren för betesmark och slåtteräng är följande.

1. Igenväxning som påtagligt skadar natur- och kulturvärden får inte finnas.

2. Betesmark ska betas årligen. Ett enstaka år får bete ersättas med slåtter och skörd.

3. Slåtterängar ska slås årligen och skörden ska föras bort.

4. För fåbodbete gäller endast att marken ska betas med ett genomsnittligt betetryck över en tvåmånadersperiod på minst 0,07 djurenheter per hektar. Betet ska ske med djurslagen nötkreatur, får, get eller häst.

Länsstyrelsen kan ett enskilt år besluta om undantag från punkt 1-4 under förutsättning att det inte därmed blir svårare att bevara markens natur- och kulturvärden.

3 § För Landskapselementen brunn, källa, byggnadsgrund på maximalt 200 m², fornlämningslokal, fägata, gårdsgård av trä, jordvall, gropvall, odlingsröse, stentipp, stenmurar, öppet dike samt överloppsbyggnad på maximalt 200 m² som uppfyller definitionen i bilaga 1, får den del av landskapselementen som ligger på den ersättningsberättigade marken ingå i den ersättningsberättigande arealen.

I den ersättningsberättigande arealen får ingå naturliga impediment i form av sandområden, stenar och berg i dagen med en sammanhängande areal om mindre än 0,10 hektar. Om den sammanlagda arealen naturlig impediment överstiger 10 procent av skiftesarealen får denna areal inte räknas som ersättningsberättigande areal. Dessa begränsningar gäller inte alvarbete och fåbodbete.

Spannmål och potatis

4 § Spannmål och potatis ska odlas i enlighet med lokalt erkända normer.

5 § Spannmål måste minst ha odlats till full axgång när odlingen skördas eller avbryts.

Sambete

6 § Om fler än en jordbrukare nyttjar samma mark som betesmark, ska respektive jordbrukare ange sin andel i hektar i ansökningsblanketten.

Hur ska ersättning beräknas för företag med mark inom flera stödområden?

7 § För företag med vall och betesmark inom mer än ett stödområde tillgodoräknas djurinnehavet i första hand i området med högst ersättningsnivå. Återstående djurinnehav tillgodoräknas mark i övriga stödområden efter fallande ersättningsnivå.

8 § För företag med vall och betesmark inom flera stödområden, för vilka olika arealfaktorer tillämpas, lämnas ersättning enligt den arealfaktor som används för det stödområde där företagets brukningscentrum ligger. Om brukningscentrum ligger utanför stödområdet, tillämpas den arealfaktor som gäller för stödområde 5a-5b.

Vilka är kraven på djurhållning och redovisning av djur?

9 § Jordbrukaren ska i ansökan om utbetalning ange det antal tackor och getter som utgör underlag för utbetalning av ersättning. Minst det antal djur som anges i redovisningen ska hållas av jordbrukaren under en period av minst två månader räknat från dagen efter det att ansökan om kompensationsbidrag kommit in till länsstyrelsen.

10 § Med tackor och getter avses de hondjur som har satts in i avel eller som är äldre än ett år. Villkoret ska ha uppfyllts senast under hållandeperioden för ansökningsåret.

Hur får ersättningsberättigande tackor och getter bytas ut?

11 § Tackor och getter som angivits i ansökan om utbetalning kan bytas ut mot andra ersättningsberättigande tackor eller getter under hållandeperioden. Bytet ska göras inom 10 dagar från det att de utbytta djuren togs från företaget. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det som angivits i ansökan om utbetalning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

12 § Uppgifter om nötkreatur som ska utgöra underlag för utbetalning av ersättning hämtas ur Centrala nötkreatursregistret (CDB).

Räkningsperioden löper från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret.

13 § Jordbrukaren kan bara tillgodoräkna sig de nötkreatur som finns redovisade på den angivna produktionsplatsen och som är anmälda till CDB när underlag för beräkning hämtas ur registret.

Ett djur får endast tillgodoräknas en jordbrukare vid ett och samma räkningstillfälle. Den dag ett djur rapporteras ut från en produktionsplats anses djuret tillhöra den utrapporterande produktionsplatsen.

Under förutsättning att det inte beror på jordbrukaren kan stödmyndigheten, om det finns särskilda skäl, medge att ett djur som inte är anmält till CDB får räknas.

3 kap. BEVARANDE AV ODLINGSLANDSKAPETS BIOLOGISKA MÅNGFALD OCH KULTURMILJÖVÄRDEN

Betesmarker och slätterängar

Vad kan man få ersättning för?

1 § Ersättning för bevarande av betesmarker och slätterängar lämnas för åtgärder som bevarar och förstärker hävdberoende natur- och kulturmiljövärden i följande markklasser:

1. betesmarker, med allmänna värden,
2. betesmarker, med särskilda värden,
3. slätterängar, med allmänna värden,
4. slätterängar, med särskilda värden,
5. fäbodbeten,
6. skogsbeten,
7. alvarbete på Öland och Gotland.

Åtgärderna ska utföras på samma mark under hela åtagandeperioden. Utöver dessa markklasser finns enligt 63 § ytterligare markklasser inom utvald miljö som tillhör denna ersättningsform. En mark kan endast få ersättning för en markklass. Ersättning lämnas inte för mark som samtidigt får ersättning för restaurering av betesmarker och slätterängar.

2 § För Landskapselementen brunn, källa, byggnadsgrund på maximalt 200 m², fornlämningslokal, fägata, gårdsgård av trä, jordvall, gropvall, odlingsröse, stentipp, stenmurar, öppet dike samt överloppsbyggnad på maximalt 200 m² som uppfyller definitionen i bilaga 1, får den del av landskapselementen som ligger på den ersättningsberättigande marken ingå i den ersättningsberättigande arealen.

I den ersättningsberättigande arealen får ingå naturliga impediment i form av sandområden, stenar och berg i dagen med en sammanhängande areal om mindre än 0,10 hektar. Om den sammanlagda arealen naturliga impediment överstiger 10 procent av skiftesarealen får hela denna areal inte räknas som ersättningsberättigande areal för markanvändningarna betesmark, slätteräng eller skogsbete.

Vad gäller för sambete?

3 § Om länsstyrelsen har godkänt sambete ansvarar varje jordbrukare för att villkoren uppfylls, i proportion till sin andel av den totala arealen.

Vilka förbud finns?

4 § På den mark för vilken ersättning lämnas för betesmarker och slätterängar gäller förbud mot

1. spridning av växtskyddsmedel,
2. gödning,
3. kalkning,
4. konstbevattning,
5. täkt av sten eller jord, och

6. andra åtgärder som kan skada natur- och kulturmiljövärden.

Länsstyrelsen får besluta om undantag från förbud enligt punkt 2–5 samt tillåta markstörning om det sker med syfte att bevara områdets natur- och kulturvärden.

5 § Om det finns risk att fornlämningar skadas kan länsstyrelsen besluta om

1. förbud mot hästbete,
2. förbud mot bete vintertid.

Betesmarker, slätterängar, skogsbeten och alvarbeten

Vilken skötsel krävs för ersättning för betesmarker, slätterängar, skogsbete och alvarbete?

6 § De generella skötselvillkoren för betesmark och slätteräng är följande.

1. Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden. På skogsbeten ska träd och buskar av igenväxningskaraktär tas bort före det första stödårets slut och därefter hållas borta under hela åtagandeperioden.

2. Marken ska årligen skötas så att ingen skadlig ansamling av förna sker.

3. Betesmarker ska årligen betas av. Ett enstaka år får dock bete ersättas med slätter och bortförsel av skörd.

4. Slätterängar ska årligen slås med klippande eller skärande redskap. Slåttern ska ske på eftersommaren och skörden ska föras bort. Ängen ska årligen vara städad.

7 § Länsstyrelsen kan besluta om undantag från 6 § punkt 1 under förutsättning att undantaget skulle gynna förekomsten eller stärka artbeståndet för en hotad art som finns angiven i ett åtgärdsprogram för hotade arter. Detta förutsätter dock att syftet med stödet ändå uppnås.

Länsstyrelsen kan ett enskilt år besluta om undantag från eller anpassning av 6 § punkt 2-4 om exceptionella väderleksförhållanden eller högt vattenstånd gör det omöjligt att sköta marken enligt regelverket. Ersättningen får anpassas efter den skötsel som varit möjlig att genomföra.

För slätterängar som ingår i ett åtagande om skötsel av våtmarker kan länsstyrelsen besluta om undantag från 6 § punkt 4, avseende bortförande av skörd om det ökar miljönyttan eller om det är mycket svårt att föra bort skörden.

Betesmarker och slätterängar med särskilda värden

Vilka betesmarker och slätterängar kan få ersättning för särskilda värden?

8 § För att betesmarker och slätterängar ska berättiga till ersättning för särskilda värden ska följande förutsättningar vara uppfyllda.

1. Marken får endast i liten grad vara påverkad av gödsling eller andra produktionshöjande åtgärder. Betesmarker med höga kulturhistoriska värden eller höga biologiska värden som inte är knutna till fältskiktet kan vara måttligt påverkade av produktionshöjande åtgärder.

2. Marken ska ha höga biologiska värden som visar på långvarig slätter- eller beteshävd eller ha höga kulturhistoriska värden. Dessa värden ska kräva särskild skötsel enligt 9 §.

Länsstyrelsen fattar beslut om vilka marker som berättigar till ersättning för särskilda värden samt fastställer arealen och skötselvillkoren för dessa marker.

Vilken särskild skötsel krävs för ersättning för betesmarker och slåtterängar med särskilda värden?

9 § Utöver skötselvillkoren i 6 § ska länsstyrelsen besluta om ett eller flera av följande särskilda skötselvillkor för betesmarker och slåtterängar med särskilda värden:

1. förbud mot tillskottsutfodring av betesdjur,
2. när på året bete eller slåtter ska ske,
3. reglering av bete med vissa djurslag,
4. vilket utseende vegetationen, inklusive träd och buskar, ska ha vid vegetationsperiodens slut,
5. skötsel och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla landskapselement,
6. ett betesfritt respektive slåtterfritt år under åtagandeperioden.

Det särskilda skötselvillkoret under punkt 6 kan beslutas under förutsättning att det kombineras med något av villkoren i punkt 1-5. Länsstyrelsen får precisera vilka stödår och i vilken omfattning de särskilda skötselvillkoren ska gälla.

Vilka kompletterande insatser finns för betesmarker och slåtterängar med särskilda värden?

10 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för de kompletterande insatserna lövtäkt på betesmarker med särskilda värden och lieslätter, efterbete och lövtäkt på slåtterängar med särskilda värden. Insatserna ska syfta till att bevara och förstärka natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen fastställer omfattningen och villkor.

11 § Länsstyrelsen får besluta om följande villkor för kompletterande insatser:

1. vilka träd som ska användas som lövtäktsträd samt tidpunkt för och genomförande av lövtäkten,
2. ersättande av maskinell slåtter med lieslätter eller andra manuella metoder på slåtterängar, samt
3. om och när efterbete på slåtterängar ska ske.

Alvarbete och skogsbete

12 § Länsstyrelsen fattar beslut om vilka marker som berättigar till ersättning för skogsbete och alvarbete. Länsstyrelsen fastställer också arealen och skötselvillkoren för dessa marker.

Vilken skötsel krävs för alvarbete och skogsbete?

13 § Utöver skötselvillkoren i 6 § punkt 1-3 får länsstyrelsen besluta om ett eller flera av följande särskilda skötselvillkor för alvarbete och skogsbete:

1. förbud mot tillskottsutfodring av betesdjur,
2. när på året bete ska ske,
3. reglering av bete med vissa djurslag,

4. vilket utseende vegetationen, inklusive träd och buskar, ska ha vid vegetationsperiodens slut,

5. skötsel och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla landskapselement,

6. ett betesfritt år under åtagandeperioden för alvarbete,

7. hur plockhuggning ska genomföras för skogsbete.

Länsstyrelsen får precisera vilka stödår och i vilken omfattning de särskilda skötselvillkoren ska gälla.

Fäbodrar

Vad kan man få ersättning för?

14 § Ersättning lämnas dels för fäbod i bruk och dels för fäbodbete. Länsstyrelsen beslutar vilka fäbodrar som berättigar till ersättning för fäbod i bruk samt fastställer skötselvillkor och vilken areal som berättigar till ersättning för fäbodbete. När länsstyrelsen fastställer arealen för fäbodbeten ska den ta hänsyn till antal djur, djurslag, fäbodens traditionella användande och andra uppgifter som har betydelse för åtagandet. När ett flerfäbodssystem som godkänts av länsstyrelsen tillämpas har kompletterande fäbodrar utöver huvudfäboden rätt till en ersättning på 0,25 fäbod i bruk.

15 § Minsta tillåtna åtagande för fäbodrar är 1 fäbod i bruk och 6 hektar fäbodbete. För att få ett åtagande måste även marken vid fäboden betas med minst 1,5 djurenheter av nötkreatur, får eller get.

Vilken skötsel krävs för fäbodbete?

16 § Fäbodbetet ska årligen skötas med ett betetryck per hektar av minst 0,2 djurenheter, av djurslagen, nötkreatur, får, get eller häst. Djur ska vistas vid den eller de fäbodrar som ingår i jordbrukarens åtagande under hela fäbodsäsongen eller den tid som länsstyrelsen fastställer. Jordbrukaren ska redovisa vilka djur som har betat på fäboden under säsongen.

17 § Undantag från 16 § gäller för följande situationer.

1. Om ett av länsstyrelsen godkänt flerfäbodssystem tillämpas och djuren därför flyttas mellan fäbodarna under säsongen. Ett djur som betar vid en fäbod kan endast tillgodoräknas en fäbod per säsong.

2. Om djuren under en period efterbetar slätterängar som ligger vid fäboden.

18 § Länsstyrelsen får bevilja undantag från 16 §, om djuren på grund av särskilda skäl inte bör vistas på fäboden under delar av säsongen

19 § Länsstyrelsen får besluta om följande särskilda skötselvillkor:

1. reglering av tillskottsutfodring av betesdjur,

2. när på året bete ska ske,

3. reglering av bete med vissa djurslag.

Länsstyrelsen beslutar vilka stödår och i vilken omfattning de särskilda skötselvillkoren ska gälla

Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet

Vad kan man få ersättning för?

20 § Ersättning lämnas för skötsel av alla värdefulla landskapselement på eller i anslutning till åkermarken inom en åtagandeenhet.

För att ett landskapselement ska anses ligga i anslutning till åkermark ska det ha gemensam ren med åkern.

21 § Ersättningsberättigande värdefulla landskapselement definieras i bilaga 1.

Vilken skötsel krävs?

22 § Landskapselement inom en åtagandeenhet ska skötas enligt följande.

1. Träd och buskar av igenväxningskaraktär får inte finnas på landskapselementen eller deras renar.

2. Anlagda landskapselement ska underhållas på det sätt som anges i bilaga 2.

3. Upplag och avfall får inte finnas på landskapselementen eller deras renar.

Vad får länsstyrelsen besluta om?

23 § Länsstyrelsen får besluta om:

1. när och hur marken ska betas,

2. att särskilda skötselvillkor ska gälla för landskapselement bestående av träd, samt

3. att enstaka landskapselement eller delar av landskapselement ska undantas från åtagandet om ett undantag från skötsel enligt 22 § skulle gynna förekomsten eller stärka artbeståndet för en hotad art som finns angiven i ett åtgärdsprogram för hotade arter. Detsamma gäller om utebliven skötsel bättre skulle kunna bevara landskapselementets natur- eller kulturvärde.

Vilka förbud finns?

24 § På åkermark inom en åtagandeenhet är det inte tillåtet att:

1. bedriva sten- eller jordtäkt eller annan liknande verksamhet,

2. tippa sten eller massor på landskapselementen eller deras renar, eller

3. ta marken ur produktion av andra skäl än miljöskäl.

25 § På landskapselement och deras renar är det inte tillåtet att:

1. sprida växtskyddsmedel, samt

2. vidta andra åtgärder som kan skada natur- och kulturmiljövärden.

Det är inte heller tillåtet att förstöra eller ta bort landskapselement som ingår i åtagandet.

Hotade husdjursraser

Vilka raser kan man få ersättning för?

26 § Följande raser berättigar till ersättning:

Nötkreatur:	Fjällko Rödkulla
Får:	Allmogeko: väneko, ringamålako och bohuskulla Gutefår Ryafår Svenskt finullsfår Allmogefår: skogsfår, dala pälsfår och roslagsfår
Getter:	Svensk lantrasget Allmogeget: göingeget och jämtget
Svin:	Linderödssvin

Kastrerade djur berättigar inte till ersättning.

Vilka är kraven för renrasighet?

27 § Renrasighet ska styrkas med härstammingsuppgifter som är grundade på officiell husdjurskontroll eller med genbanksintyg.

28 § Djur som har berättigat till miljöstöd för utrotningshotade husdjursraser 1995 - 2000 eller 2001 - 2006 berättigar även fortsättningsvis till ersättning.

29 § Med renrasiga fjällkor och rödkullor menas djur vars mor, far och morfar till minst 87,5 procent tillhör rasen i fråga.

Till renrasiga fjällkor och rödkullor räknas också djur vars far till minst 87,5 procent tillhör rasen i fråga och vars mor tidigare berättigat till miljöersättning.

30 § Med renrasiga gutefår, ryafår och svenskt finullsfår menas djur vilka har känd härstamning av samma ras i fyra generationer.

31 § Hondjur får endast betäckas eller semineras med renrasiga handjur av samma ras.

Anslutning och rapportering till härstammings- och hälsokontroll

32 § Besättningar med allmogekor, allmogegetter och linderödssvin ska under hela åtagandeperioden vara anslutna till genbanksverksamhet. Övriga besättningar med djur ska under hela åtagandeperioden vara anslutna till officiell husdjurskontroll med avseende på härstammingskontroll.

Sökanden ska rapportera in djurens fullständiga härstamning och följa de regler som gäller för årlig rapportering till respektive genbanksverksamhet eller officiell husdjurskontroll.

33 § Alla djur ska vara individmärkta.

34 § Besättningar med får ska vara anslutna till förenklad kontroll eller program för bekämpning av viruset Maedi-Visna.

Vilka är ålderskraven för får, getter och svin?

35 § Får och getter ska ha satts in i avel för att berättiga till ersättning. Galtar ska vara över 6 månader och insatta i avel, gyltor ska vara betäckta för att berättiga till ersättning. Villkoren ska vara uppfyllda före hållandeperioden börjar.

Hur lång är hållandeperioden för får, getter och svin?

36 § Hållandeperioden för får, getter och svin är två månader. Det innebär att sökanden i minst två månader ska hålla minst det antal djurenheter som anges i ansökan om utbetalning. Hållandeperioden börjar dagen efter det att ansökan om utbetalning kommit in till Jordbruksverket.

Hur får ersättningsberättigande får, getter och svin bytas ut?

37 § Får, getter och svin som angivits i ansökan om utbetalning kan bytas ut mot andra ersättningsberättigande får, getter eller svin under hållandeperioden. Bytet ska göras inom 10 dagar från det att de utbytta djuren togs från företaget. Jordbruksverket ska informeras inom 5 arbetsdagar efter det att djuren ersatts. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det som angivits i ansökan om utbetalning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

38 § Uppgifter om nötkreatur som ska utgöra underlag för utbetalning av ersättning hämtas ur det Centrala nötkreatursregistret (CDB).

Räkningsperioden löper från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret.

39 § Jordbrukaren kan bara tillgodoräkna sig de nötkreatur som finns redovisade på den angivna produktionsplatsen och som är anmälda till CDB när underlag för beräkning hämtas ur registret.

Ett djur får endast tillgodoräknas en jordbrukare vid ett och samma räkningsstillfälle. Den dag ett djur rapporteras ut från en produktionsplats anses djuret tillhöra den utrapporterande produktionsplatsen.

Under förutsättning att det inte beror på jordbrukaren kan stödmyndigheten medge att ett djur som inte är anmält till CDB får räknas, om det finns särskilda skäl.

Stöd till rasbevarande husdjursföreningar

40 § Stöd till rasföreningar för bevarande av utrotningshotade husdjursraser kan ges till rasföreningar som har av Jordbruksverket godkända avelsplaner för bevarandet av de utrotningshotade svenska husdjursraser som finns upptagna på gemenskapens lista eller på listan för nationellt bevarande.

Stödet ges i syfte att skydda husdjursraser från genetisk utarmning och utrotning.

Utvald miljö

41 § I utvald miljö ingår följande:

1. miljöinvestering enligt faktiska kostnader: restaurering av betesmarker och slåtterängar,
2. miljöinvestering enligt faktiska kostnader: anläggning och restaurering av våtmarker,
3. regional kompletterande markklass till miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar: restaurering av betesmarker och slåtterängar,
4. regional kompletterande markklass till miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar: mosaikbetesmarker, och
5. regional kompletterande insats tillhörande miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar: särskild skötsel av fäbodbeta

Vad är syftet med ersättningen?

42 § Ersättning lämnas för att bevara och förstärka hävdbevingad biologisk mångfald och kulturhistoriska värden i odlingslandskapet och för att minska växtnäringssläckage från jordbruket. Ersättning kan också lämnas för insatser som bidrar till att förstärka sociala och rekreativa värden.

Prioritering

43 § Ersättning lämnas endast för insatser och objekt som stödmyndigheten prioriterar enligt sin genomförandestrategi.

Miljöinvesteringar

Vad gäller för beslut om ersättning och utbetalning av ersättning?

44 § Beslut om ersättning ska innehålla villkor för ersättningen och en fastställd projektplan.

45 § Stödmottagaren ska följa den fastställda planen. Stödmottagaren ska genast meddela stödmyndigheten skriftligen om projektet avbryts eller försenas. Detsamma gäller om projektets inriktning, budget eller finansieringsplan ändras jämfört med beslutet om ersättning, eller om annan väsentlig ändring inträffar.

Vilka kostnader är stödberättigande?

46 § Faktiska kostnader och övriga resurser kan vara stödberättigande. Utbetalning av ersättning får dock inte överstiga de faktiska kostnaderna.

47 § Endast sådana kostnader och resurser som rör projektplanen och som ingår i den fastställda projektplanen kan vara stödberättigande. Med undantag för kostnader och resurser för att ta fram en projektplan kan bara kostnader och resurser som har uppkommit och betalats från det att ansökan kommit in till stödmyndigheten vara stödberättigande.

Arbete som utförs med egna maskiner eller redskap utgör faktiska kostnader som kan vara stödberättigande. Rättegångskostnader är inte stödberättigande.

Hur stor är ersättningen?

48 § Den stödberättigande kostnaden för eget arbete får högst uppgå till 175 kronor per timme inklusive sociala avgifter eller egenavgifter.

49 § Ersättning får lämnas med högst 90 procent av den stödberättigande kostnaden. Stödmyndigheten får sätta ned denna procentsats för regionen som helhet samt i ett enskilt beslut.

Hur betalas ersättningen ut?

50 § Ersättning upp till 80 procent av det maximala stödbeloppet enligt beslutet om stöd får betalas ut före godkänd slutbesiktning. Om det finns särskilda skäl får en större del betalas ut. Den kvarvarande delen av stödet betalas ut efter godkänd slutbesiktning.

Miljöinvestering enligt faktiska kostnader: Restaurering av betesmarker och slätterängar

Vad är syftet med ersättningen?

51 § Syftet med ersättningen är att återställa den hävdvotingade biologiska mångfalden och de kulturhistoriska värdena i betesmarker, slätterängar, alvarbeten, skogs- och fådobbeten samt mosaikbeten som förlorat sin hävd.

Vilka krav ställs för att få ersättning?

52 § Ersättning lämnas endast till restaurering av mark som tidigare har brukats som betesmark, slätteräng, alvarbete, skogsbete, fådobete eller mosaikbete. Ersättning lämnas inte för restaurering av mark som redan uppfyller förutsättningarna för ersättning enligt det nya landsbygdsprogrammet (miljöersättningen för betesmarker och slätterängar) för den aktuella markklassen. Ersättning lämnas inte heller för mark som omfattas eller har omfattats av någon form av stöd till miljövänligt jordbruk enligt 2 kap 5 § förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder för aktuell markklass. Däremot kan ersättning lämnas för restaurering av mark om målet är att uppfylla kraven för särskild skötsel av fådobete. Detta gäller även om marken skulle kunna uppfylla kraven för fådobete eller har fått ersättning för fådobete tidigare.

53 § För att berättiga till stöd ska områdets areal uppgå till minst 0,1 hektar.

54 § Följande förutsättningar ska vara uppfyllda för det område som ska restaureras:

1. området ska vara ohävdad eller igenvuxet,
2. marken får endast i liten grad vara påverkad av gödsling eller andra produktionshöjande åtgärder. Betesmarker med höga kulturhistoriska värden eller höga biologiska värden som inte är knutna till fältskiktet kan vara måttligt påverkade av produktionshöjande åtgärder, samt
3. marken ska ha höga kulturhistoriska värden, innehålla rester av eller restpopulationer av vegetationstyper, växt- eller djurarter som visar på långvarig

slåtter- eller beteshävd eller ha stora förutsättningar att återfå djurarter som är beroende av slåtter eller beteshävd.

55 § Länsstyrelsen fastställer arealen och villkoren i en projektplan.

56 § Länsstyrelsen ska i planen besluta om följande:

1. om marken ska restaureras till slåtteräng, betesmark, alvarbete, skogsbete eller fäbodbete,
2. vilka åtgärder som ska utföras för att restaurera markvegetationen,
3. vilka åtgärder som ska utföras för att framhäva och stärka kulturspår,
4. vilka åtgärder som ska utföras för att ta tillvara den årliga tillväxten på de ytor som fortfarande bär hävdbetingad vegetation, t.ex. i vilken omfattning restaureringsbete eller restaureringsslåtter ska ske,
5. vilka åtgärder som ska utföras för att restaurera och sköta förekommande hävdpräglade träd och buskar,
- 6 vilka åtgärder som ska utföras för att restaurera och underhålla diken och fördämningar i slåtterängar som ska restaureras till de typer av våtmarker som tidigare varit damm- eller silängar,
7. när de olika åtgärderna ska göras inom restaureringsperioden.

Projektplanen ska även innehålla en beskrivning av befintliga natur- och kulturmiljövärden. Åtgärderna ska inte påbörjas förrän ansökan är inkommen och länsstyrelsen gett tillstånd till att påbörja åtgärderna.

57 § I minst fem år ska den areal som fastställs vid slutbesiktning brukas enligt följande villkor:

1. träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta,
2. marken ska årligen skötas så att ingen skadlig ansamling av förna kan ske,
3. betesmarker ska årligen betas av. Ett enstaka år får dock bete ersättas med slåtter och bortförsel av skörd,
4. slåtterängar ska årligen slås med klippande eller skärande redskap. Slåttern ska ske på eftersommaren och skörden ska föras bort. Ängen ska årligen vara städad, och
5. vid fäbodbete ska bete ske årligen.

Detta ska göras från och med året efter att marken är färdigrestaurerad.

Vilka förbud finns?

58 § För mark, för vilken stöd beviljats, gäller förbud mot följande:

1. spridning av kemiska växtskyddsmedel,
2. gödsling,
3. kalkning,
4. konstbevattning,
5. täkt av sten eller jord, och
6. andra åtgärder som kan skada markens natur- och kulturvärden.

Miljöinvestering enligt faktiska kostnader: Anläggning och restaurering av våtmarker

Syftet med ersättningen

59 § Ersättning lämnas i första hand för åtgärder som renar växtnäring som läckt från jordbruksmark eller gynnar den biologiska mångfalden i odlingslandskapet. Ersättning kan även ges för åtgärder som förbättrar möjligheten för allmänhetens rekreation.

Villkor

60 § Våtmarken ska, senast från och med året efter att våtmarken godkänts vid slutbesiktning, omfattas av ett 5-årigt åtagande om miljöersättning för våtmarker enligt 2 kap. 15 § förordningen om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Detta krav gäller inte för restaurerade våtmarker om länsstyrelsen bedömer att markens alternativvärde inte har minskat genom åtgärden och att naturvärdena inte gynnas av ett sådant skötselåtagande.

Våtmarker eller delar av våtmarker som inte kan omfattas av ett åtagande om miljöersättning ska förbli våtmark i minst tjugo år räknat från året efter godkänd slutbesiktning.

Om det finns särskilda skäl, kan länsstyrelsen besluta om undantag från villkoren enligt denna paragraf.

Ersättningsbelopp

61 § För varje enskild våtmark får ersättningen uppgå till högst 200 000 kronor per hektar i Östergötland, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne, Halland och Västra Götalands län. För övriga län får ersättning för en våtmark ges med högst 100 000 kronor per hektar. Ersättningsbeloppet beräknas utifrån den våtmarksareal som angetts i beslutet om ersättning.

Miljöersättningar inom utvald miljö

62 § Stödmyndigheten kan sätta ned ersättningsnivån inom en insats inom utvald miljö i sin region. Samma nivå ska gälla hela länet, eller för sametinget hela regionen, och hela programperioden. Om ersättningsnivån sätts ned ska den gällande ersättningsnivån anges i genomförandestrategin.

Regionala markklasser till miljöersättning för betesmarker och slätterängar

63 § Följande markklasser räknas som markklasser utöver de som nämns i 3 kap 1 §. Dessa markklasser ligger inom utvald miljö men tillhör miljöersättningen för betesmarker och slätterängar:

1. betesmarker och slätterängar under restaurering, och
2. mosaikbetesmarker och andra gräsfattiga marker.

64 § Om länsstyrelsen har godkänt sambete ansvarar varje jordbrukare, i proportion till sin andel av den totala arealen, för att villkoren uppfylls.

Vilka förbud finns?

65 § På den mark, för vilken ersättning beviljats, gäller förbud mot följande:

1. spridning av växtskyddsmedel,
2. gödsling,
3. kalkning,
4. täkt av sten eller jord,
5. konstbevattning, och
6. andra åtgärder som kan skada markens natur- och kulturvärden.

Länsstyrelsen får besluta om undantag från förbud enligt punkt 2–5 samt tillåta markstörning om det sker med syfte att bevara området natur- och kulturvärden.

66 § Om det finns risk att fornlämningar skadas får länsstyrelsen besluta om

1. förbud mot hästbete, och
2. förbud mot bete vintertid.

Restaurering av betesmarker och slätterängar

Vad kan man få ersättning för?

67 § Ersättning kan lämnas för åtgärder med syfte att återställa den hävdbebyggade biologiska mångfalden och de kulturhistoriska värdena i betesmarker, slätterängar skogsbeten, fåbodbeten, alvarbeten eller mosaikmarksbeten som förlorat sin hävd. Åtgärderna ska genomföras på samma mark under hela åtagandeperioden.

68 § Länsstyrelsen fastställer arealen för de marker som omfattas av restaureringsklassen. Länsstyrelsen fastställer också en plan för restaurering av betesmarker och slätterängar enligt 56 §. Det ska framgå av planen vilka stödår och i vilken omfattning de olika åtgärderna ska genomföras.

Vilka krav ställs för att få ersättning?

69 § För att få ersättning ska stödmottagaren uppfylla kraven i 52-54 och 57 §§.

Slutbesiktning

70 § Före sista utbetalningen ska länsstyrelsen göra en slutbesiktning.

Mosaikbetesmarker och andra gräsfattiga marker

Vad kan man få ersättning för?

71 § Ersättning för bevarande av betesmarker och slätterängar kan lämnas för åtgärder som bevarar och förstärker hävdberoende natur- och kulturmiljövärden i

mosaikbetesmark inklusive andra gräsfattiga hävdberoende marker. Åtgärderna ska genomföras på samma mark under hela åtagandeperioden.

72 § För att en mark ska berättiga till ersättning för mosaikbetesmark och andra gräsfattiga hävdberoende marker ska följande villkor vara uppfyllda.

1. Marken ska antingen vara en mosaikbetesmark eller en annan gräsfattig hävdberoende mark.

2. Mosaikbetesmarken ska uppfylla definitionen för betesmark eller skogsbete förutom att den har ett så stort inslag av naturliga impediment i form av sandområden, stenar och berg i dagen att marken inte berättigar till full ersättning enligt 3 kap. 2 § andra stycket.

3. Andra gräsfattiga marker ska uppfylla definitionen för betesmark eller skogsbete förutom att de har så pass mycket träd och buskar att de antingen inte kan räknas som betesmark eller skogsbete eller inte uppfyller skötselvillkoren i 3 kap. 6 §.

Markerna ska ha höga biologiska värden som är beroende av bete. De ska också ha ett så pass stort inslag av träd och buskar att marken inte kan uppfylla definitionen eller skötselvillkoren för betesmarker eller skogsbeten inom ersättningen för betesmarker och slätterängar utan att dessa värden skadas. Mark som berättigar till någon annan markklass eller som bör restaureras till någon annan markklass får inte räknas som gräsfattiga hävdberoende marker.

73 § Länsstyrelsen fastställer arealen och skötselvillkoren för de marker som omfattas av insatsen.

Vilken skötsel krävs?

74 § De generella skötselvillkoren är följande:

1. träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta på mosaikbetesmarkerna och regleras i planen för andra gräsfattiga marker,
2. marken ska årligen skötas så att ingen skadlig ansamling av förna sker, och
3. marken ska årligen betas av. Ett enstaka år får dock bete ersättas med slätter och bortförsl av skörd.

Länsstyrelsen kan ett enskilt år besluta om undantag från punkt 1 under förutsättning att skötseln skulle skada en hotad art om syftet med ersättningen ändå uppnås.

Länsstyrelsen kan ett enskilt år besluta om undantag från eller anpassning av punkt 2-3 om exceptionella väderleksförhållanden omöjliggör skötseln. Ersättningen får anpassas efter den skötsel som varit möjlig att genomföra.

75 § Utöver skötselvillkoren i 74 § kan länsstyrelsen besluta om ett eller flera av följande särskilda skötselvillkor:

1. förbud mot tillskottsutfodring av betesdjur,
2. när på året bete eller slätter ska ske,
3. reglering av bete med vissa djurslag,
4. vilket utseende vegetationen, inklusive träd och buskar, ska ha vid vegetationsperiodens slut,

5. skötsel och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla landskapselement,
6. ett betesfritt respektive slåtterfritt år under åtagandeperiod,
7. hur plockhuggning ska genomföras.

Det särskilda skötselvillkoret under punkt 6 kan sättas under förutsättning att det kombineras med något av villkoren 1-5 eller 7. Länsstyrelsen får precisera vilka stödår och i vilken omfattning de särskilda skötselvillkoren ska gälla.

Regionala kompletterande insatser till miljöersättning för betesmarker och slåtterängar

Särskild skötsel av fäbodbeta

Vad kan man få ersättning för?

76 § Länsstyrelsen kan besluta om den regionala kompletterande insatsen särskild skötsel av fäbodbeta. Insatsen ska syfta till att ytterligare bevara och förstärka fäbodbetets natur- och kulturmiljövärden. Ersättningen är en regionalt kompletterande insats som lämnas på mark med fastställt fäbodbeta som omfattas av ett åtagande i miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar. Länsstyrelsen får fastställa maximalt 10 hektar särskild skötsel av fäbodbeta vid var och en av jordbrukarens ersättningsberättigade fäbodor. För ett åtagande som har mindre än 10 hektar fastställt fäbodbeta får länsstyrelsen fastställa maximalt 2 hektar särskild skötsel av fäbodbeta.

77 § För att berättiga till ersättning för särskild skötsel av fäbodbeta ska följande förutsättningar vara uppfyllda:

1. marken ska vara öppen fäbodvall eller bestå av fäbodskog,
2. marken ska ha höga biologiska värden som visar på långvarig fäboddrift eller höga kulturhistoriska värden. Dessa värden ska kräva särskild skötsel enligt 78 § eller 79 §,
3. fäbodskogen ska ha en markvegetation med inslag av gräs, örter och ris som är dugliga som foder. Trädbeståndet ska till övervägande del vara spontant uppkommet och ha inslag av gamla träd eller på annat sätt visa på lång kontinuitet i trädkiktet.

Vilken skötsel krävs?

78 § Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska tas bort innan första stödårets slut och därefter hållas borta under hela åtagandeperioden.

79 § Utöver skötselvillkoren i 78 § kan länsstyrelsen besluta om ett eller flera av följande särskilda skötselvillkor:

1. vilket utseende vegetationen, inklusive träd och buskar, ska ha vid vegetationsperiodens slut,
2. skötsel och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla landskapselement, och hur plockhuggning ska genomföras.

Länsstyrelsen får precisera vilka stödår och i vilken omfattning de särskilda skötselvillkoren ska gälla.

80 § Om ersättning lämnas för fäbodbeta och särskild skötsel av fäbodbeta för samma mark ska avdrag för ej uppfyllda villkor beräknas för den sammanlagda ersättningen för arealen.

4 kap. VALLODLING

Vad kan man få grundersättning för?

1 § Grundersättning lämnas för odling av flerårig slätter- och betesvall eller frövall som sköts enligt villkoren för ersättningen.

Vilka villkor finns för grundersättning?

2 § Villkoren för grundersättning är följande:

1. vallen ska ligga obruten minst tre vintrar i följd och under minst mellanliggande två odlingssäsonger skötas enligt punkt 2 och 3,
2. vallen ska årligen betas eller slås och skörden ska föras bort, samt
3. inga kemiska växtskyddsmedel får spridas på vallen.

Vad kan man få tilläggsersättning för?

3 § Tilläggsersättning lämnas för slätter- och betesvall inom stödområdena 1-5, som får grundersättning och för så stor areal som motsvaras av jordbrukarens innehav av nötkreatur, tackor och getter.

Hur ska tilläggsersättning beräknas för företag med slätter- och betesvall inom flera stödområden inom vilka tilläggsersättning lämnas?

4 § För företag med vall inom mer än ett stödområde gäller följande. Djurinnehavet tillgodoräknas i första hand mark i området med högst ersättningsnivå. Återstående djurinnehav tillgodoräknas mark i övriga stödområden efter fallande ersättningsnivå.

5 § Företag med vall inom flera stödområden, för vilka olika arealfaktorer tillämpas, får ersättning enligt den arealfaktor som används för det stödområde där företagets brukningscentrum ligger.

Om brukningscentrum ligger utanför ett stödområde inom vilket tilläggsersättning lämnas, tillämpas den arealfaktor som gäller för stödområde 5.

Vilka är kraven på djurhållning och redovisning av djur?

6 § Jordbrukaren ska i ansökan om utbetalning ange det antal tackor och getter som utgör underlag för utbetalning av ersättning. Minst det antal djur som anges i redovisningen ska hållas av jordbrukaren under en period av minst två månader räknat från dagen efter det att ansökan om utbetalning kommit in till länsstyrelsen.

7 § Med tackor och getter avses de hondjur som har satts in i avel eller som är äldre än ett år. Villkoret ska ha uppfyllts senast under hållandeperioden för ansökningsåret.

Hur får ersättningsberättigande tackor och getter bytas ut?

8 § Tackor och getter som angivits i ansökan om utbetalning kan bytas ut mot andra ersättningsberättigande tackor eller getter under hållandeperioden. Bytet ska göras inom 10 dagar från det att de utbytta djuren togs från företaget. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det som angivits i ansökan om utbetalning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

9 § Uppgifter om nötkreatur som ska utgöra underlag för utbetalning av ersättning hämtas ur det Centrala nötkreatursregistret (CDB).

Räkningsperioden löper från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret.

10 § Jordbrukaren kan bara tillgodoräkna sig de nötkreatur som finns redovisade på den angivna produktionsplatsen och som är anmälda till CDB när underlag för beräkning hämtas ur registret.

Ett djur får endast tillgodoräknas en jordbrukare vid ett och samma räkningstillfälle. Den dag ett djur rapporteras ut från en produktionsplats anses djuret tillhöra den utrapporterande produktionsplatsen.

Under förutsättning att det inte beror på jordbrukaren kan stödmyndigheten medge att ett djur som inte är anmält till CDB får räknas, om det finns särskilda skäl.

5 kap. MILJÖANPASSAT JORDBRUK

Ekologiska produktionsformer

Allmänna regler för växtodling och djurhållning

1 § Genetiskt modifierade organismer eller produkter som härletts ur sådana organismer får inte användas, med undantag av veterinärmedicinska läkemedel.

Vilka krav finns för att få ersättning för certifierad produktion?

2 § För att få ersättning för certifierad ekologisk produktion ska det företag eller den person som ansluter produktionen till ett godkänt kontrollorgan ha anslutit sig senast på sista ansökningsdagen för stödåret genom att ha skrivit under och kommit in med ett anslutningsavtal till ett godkänt kontrollorgan.

3 § Om jordbrukaren ansöker om ersättning för certifierad ekologisk växtodling, ska all mark och minst lika stor areal som ingår i jordbrukarens åtagande eller ansökan om åtagande omfattas av certifiering för ekologisk produktion senast från och med den 15 juni samma stödår.

Om jordbrukaren ansöker om ersättning för certifierad ekologisk djurhållning, ska all djurhållning som ingår i jordbrukarens ansökan om utbetalning omfattas av certifiering för ekologisk produktion senast från och med den 15 juni samma stödår.

Under förutsättning att anmälan om djurhållning har kommit in till kontrollorganet senast den 15 juni får länsstyrelsen tillåta att karenperioden för djurhållningen påbörjas senast från och med den 1 september.

4 § För att vara berättigad till ersättning för certifierad ekologisk produktion ska den person som står för certifieringen medge, att anslutningen till ett godkänt kontrollorgan får kontrolleras. Detta gäller också anslutningens omfattning och de resultat av kontrollorganets kontroller som har betydelse för bedömning av om villkoren för ersättningen har uppfyllts. Den sökande ska se till att information och handlingar från det godkända kontrollorganet lämnas till länsstyrelsen och Jordbruksverket inom begärd tid.

5 § Från och med den 1 januari 2008 gäller att jordbrukare som söker ersättning för certifierad produktion ska följa rådets förordning (EEG) nr 2092/91⁷.

Kontroll

6 § Jordbrukaren ska göra det möjligt för länsstyrelsen att kontrollera de uppgifter som jordbrukaren lämnar mot bokföring, verifikationer, stödande dokument eller motsvarande.

Ekologisk odling

7 § De jordbruksskiften som ingår i åtagande för ekologiska produktionsformer ska vara klart åtskilda från mark som inte odlas ekologiskt.

8 § För att berättiga till ersättning ska grödan odlas med sikte på god skörd och för det syfte som grödan har redovisats för. Energiproduktion är inte någon godkänd användning. Oljeväxter, oljelin, bruna bönor, konservärter och frövall ska odlas för att tröskas. Spannmål och proteingrödor ska odlas för att tröskas eller ensileras.

9 § För att berättiga till ersättning för ekologisk odling ska grönfoder bestå av ettåriga lantbruksgrödor och vara duglig som foder till lantbruksdjur. Vallgräs och vallbaljväxter får endast ingå som insädd. Med vallgräs avses även rajgräs.

Vilka uppgifter om växtodling ska dokumenteras?

10 § Vid kontroll ska följande dokumenterade uppgifter finnas tillgängliga:

1. växtföljder,
2. ursprung, behandling och datum för sådd eller plantering av förökningsmaterial,
3. ursprung, mängd och datum för spridning av tillförda gödsel- och jordförbättringsmedel,
4. ursprung, mängd och datum för spridning av tillförda växtskyddsmedel, samt
5. vilka andra växtskyddsåtgärder som vidtagits i odlingen.

⁷ EGT L198, 22.7.1991, s 1 (Celex 31991R2092)

Hur ska jordbrukaren göra för att bibehålla eller höja markens bördighet?

11 § Markens bördighet och biologiska aktivitet ska behållas eller höjas, i första hand genom att följande åtgärder vidtas, som behövs för odling med sikte på god skörd:

1. odling av ettåriga grüngödslingsgrödor, baljväxtrika vallar eller växter med djupt rotsystem i lämplig växtföljd,
2. tillförsel av stallgödsel från ekologisk djurhållning, samt
3. tillförsel av annat organiskt material, komposterat eller inte, från företag som odlar ekologiskt.

Vilka gödsel- och jordförbättringsmedel får användas?

12 § Om näringstillförsel enligt 11 § inte är tillräcklig för att hålla växterna i växtföljden friska och produktionsdugliga eller för att hålla marken i god kondition, får de gödsel- eller jordförbättringsmedel som anges i bilaga 2 del A i rådets förordning (EEG) nr 2092/91⁸ användas. Utöver åtgärder som nämns i 11 § får endast dessa produkter användas och endast på de villkor som anges. Förhandsprövning krävs inte. I de fall förhandsprövning ska göras enligt rådets förordning (EEG) nr 2092/91⁹ ska jordbrukaren vid kontroll kunna visa att det har funnits behov av att använda produkten.

Preparat för jordförbättring och kompostering

13 § Preparat av mikroorganismer får användas för att förbättra jordens bördighet och biologiska aktivitet samt för att stimulera komposteringsprocessen.

Hur ska växtskyddsproblem förebyggas och åtgärdas?

14 § Växtskadegörare ska i första hand bekämpas genom en lämplig kombination av följande åtgärder som behövs för odling med sikte på god skörd:

1. val av lämpliga arter och sorter,
2. odling i lämplig växtföljd,
3. mekanisk bearbetning,
4. flamning och ångning,
5. utsättning och gynnande av växtskadegörarnas naturliga fiender eller konkurrenter, samt
6. användning av fällor och fångstanordningar.

Förutom åtgärderna i första stycket, får endast de växtskyddsmedel som anges i bilaga 2 del B i rådets förordning (EEG) nr 2092/91¹⁰ användas och endast på de villkor som anges där. Förhandsprövning krävs inte. I de fall förhandsprövning ska göras enligt rådets förordning (EEG) nr 2092/91¹¹ ska jordbrukaren vid kontroll kunna visa att det har funnits behov av att använda produkten.

⁸ EGT L 198, 22.7.1991, s 1 (Celex 31991R2092)

⁹ EGT L 198, 22.7.1991, s 1 (Celex 31991R2092)

¹⁰ EGT L 198, 22.7.1991, s 1 (Celex 31991R2092)

¹¹ EGT L 198, 22.7.1991, s 1 (Celex 31991R2092)

Vilket förökningsmaterial ska användas?

15 § Förökningsmaterial ska vara ekologiskt odlade. Detta innebär att förökningsmaterial av:

1. ettåriga grödor ska härstamma från växtmaterial som odlats ekologiskt i åtminstone en generation, samt
2. fleråriga grödor ska härstamma från växtmaterial som odlats ekologiskt i åtminstone två odlingsår.

I de fall ekologiskt odlat förökningsmaterial inte finns att tillgå kan Jordbruksverket ge dispens från dessa krav.

Vilka särskilda villkor finns för hampa?

16 § Jordbrukare kan få ersättning för hampa endast om följande villkor enligt kommissionens förordningar (EG) nr 795/2004¹² och (EG) nr 796/2004¹³ har uppfyllts:

1. utsädet ska vara certifierat,
2. sorten ska finnas på listan över godkända hampsorter, och
3. länsstyrelsen ska senast den 30 juni stödåret ha fått in etikett från utsädesförpackningen samt uppgift om sort och utsädesmängd för de skiften där hampa odlas.

Vilka särskilda villkor finns för frövall?

17 § Jordbrukaren ska kunna visa att skörden från frövall har rensats och använts till utsäde. En frövall får endast bestå av en art av vallbaljväxter eller vallgräs.

Vilka särskilda villkor finns för frukt- och bärodling?

18 § För att en fruktodling ska vara ersättningsberättigande, ska den, ha minst 400 träd per hektar äpple (*Malus spp.*), päron (*Pyrus spp.*), plommon eller körsbär (*Prunus spp.*). Odling av surkörsbär (*Prunus cerasus*) ska ha minst 300 träd per hektar.

19 § För att en bärodling ska vara ersättningsberättigande ska den ha minst

1. 30 000 plantor per hektar smultron (*Fragaria vesca*) eller lingon (*Vaccinium vitis-idaea*),
2. 20 000 plantor per hektar jordgubbar (*Fragaria ananassa*), tranbär (*Vaccinium spp.*) eller åkerbär (*Rubus arcticus*, *R x stellarcticus*),
3. 3 000 plantor per hektar hjortron (*Rubus chamaemorus*),
4. 2 000 plantor per hektar hallon, björnbär eller björnbärskorsningar (*Rubus spp.*),

¹² Kommissionens förordning (EG) nr 795/2004 av den 21 april 2004 om tillämpningsföreskrifter för det system med samlat gårdsstöd som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitikens och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare (EGT L 141, 30.4.2004, s. 1)

¹³ Kommissionens förordning (EG) nr 796/2004 av den 21 april 2004 om närmare föreskrifter för tillämpningen av de tvärvillkor, den modulering och det integrerade administrations- och kontrollsystem som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitikens och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare (EGT L 141, 30.4.2004, s. 18)

5. 1 500 plantor per hektar vinbär (*Ribes spp.*), krusbär (*Ribes uva-crispa*), blåbär (*Vaccinium spp.*), nypon (*Rosa spp.*), aronia (*Aronia spp.*), rosenkvitten (*Chaenomeles spp.*) eller vindruvor (*Vitis spp.*),

6. 1 200 plantor per hektar havtorn (*Hippophae rhamnoides*) eller bärhäggmispel (*Amelanchier alnifolia*), eller

7. 600 plantor per hektar fläder (*Sambucus nigra*).

20 § Frukträd ska beskäras årligen, om de är av sådan sort att detta krävs. Jordbrukaren ska vid kontroll kunna visa dokumentation av de åtgärder som vidtagits i odlingen.

21 § Bärodlingar, dock inte odling av vindruvor, berättigar till ersättning även de år odlingen etableras eller förnygras.

Ekologisk djurhållning

Vilket är det minsta antal djur som krävs för att uppfylla djuråtagandet?

22 § Den ekologiska djurhållningen måste varje kalenderår under hela åtagandeperioden minst omfatta något av följande djurantal:

1. en tacka, en get eller en sugga under hållandeperioden,
2. ett nötkreatur i genomsnitt,
3. två djurenheter av värphöns i genomsnitt,
4. två djurenheter av slaktskycklingar i genomsnitt eller
5. ett slaktsvin som levererats till slakteri.

23 § Åkermark berättigar till ersättning för ekologisk djurhållning i de fall den odlas med slätter- och betesvall och grödor som berättigar till ersättning för ekologisk odling.

Undantag från djurregler första halvåret

24 Om jordbrukaren inte tidigare fått ersättning för ekologisk djurhållning, måste djuren hållas ekologiskt senast från och med den 1 juli det första året i åtagandeperioden. Orsak och tidpunkt för eventuell senarelagd ekologisk djurhållning ska antecknas i stalljournalen.

Hur redovisas tackor, getter och suggor i ansökan om utbetalning?

25 § Jordbrukaren ska i ansökan om utbetalning ange det antal tackor, getter och suggor som utgör underlag för utbetalning av ersättning. Minst det antal djur som anges i ansökan om utbetalning ska hållas ekologiskt av jordbrukaren under en hållandeperiod av minst två månader, räknat från dagen efter det att ansökan om utbetalning kommit in till länsstyrelsen.

26 § Med tackor och getter avses de hondjur som har satts in i avel eller är äldre än ett år. Villkoret ska ha uppfyllts senast under hållandeperioden för ansökningsåret.

Hur får ersättningsberättigande tackor, getter och suggor bytas ut?

27 § Tackor, getter och suggor som angivits i ansökan om utbetalning kan bytas ut mot andra ersättningsberättigande tackor, getter eller suggor under hållandeperioden. Bytet ska göras inom 10 dagar från det att de utbytta djuren togs från företaget. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det som angivits i ansökan om utbetalning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

28 § Uppgifter om nötkreatur som ska utgöra underlag för utbetalning av ersättning hämtas ur centrala nötkreatursregistret (CDB).

Räkningsperioden löper från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret. Om jordbrukaren inte har gjort någon ansökan om utbetalning för ekologiska nötkreatur under föregående stödår, löper räkningsperioden från och med den 1 januari till och med den 31 juli ansökningsåret.

29 § Jordbrukaren kan bara tillgodoräkna sig de egna nötkreatur som finns redovisade på den egna produktionsplatsen och som är anmälda till CDB när underlag för beräkning hämtas ur CDB.

Ett djur får endast tillgodoräknas en jordbrukare vid ett och samma räkningstillfälle. Den dag ett djur rapporteras ut från en produktionsplats anses djuret tillhöra den utrapporterande produktionsplatsen.

Under förutsättning att det inte beror på jordbrukaren kan länsstyrelsen medge att ett djur som inte är anmält till CDB får räknas, om det finns särskilda skäl.

Hur redovisas och beräknas slaktsvin?

30 § Jordbrukaren kan få ersättning för det antal slaktsvin som slakterier rapporterar för jordbrukarens produktionsplats till Jordbruksverkets slaktregister i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:56) om slakteriers rapportering avseende slaktade djur.

Räkningsperioden löper från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret. Om jordbrukaren inte har ansökt om utbetalning för slaktsvin föregående stödår löper räkningsperioden från och med den 1 januari till och med den 31 juli ansökningsåret. Alla slaktsvin från produktionsplatsen som slaktas under räkningsperioden ska vara ekologiskt hållna.

Under förutsättning att det inte beror på jordbrukaren kan länsstyrelsen medge att ett djur som inte är anmält till Jordbruksverkets slaktregister får räknas, om det finns särskilda skäl.

Hur redovisas och beräknas värphöns och slaktkycklingar?

31 § Jordbrukaren ska i ansökan om utbetalning ange det genomsnittliga antalet värphöns och slaktkycklingar som hålls under räkningsperioden.

Det genomsnittliga antalet värphöns och slaktkycklingar beräknas genom att antalet djur som sätts in, oavsett om de satts in före räkningsperioden, eller inte,

multiplieras med antalet dagar som djuren hålls under räkningsperioden samt delas med antalet dagar i räkningsperioden. Värphöns ersätts dock först efter 16 veckors ålder. Vid omgångsuppfödning behöver man inte räkna bort slaktkycklingar och värphöns som dör eller behöver avlivas innan hela omgången tas ur produktion.

Räkningsperioden löper från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret. Om jordbrukaren inte har ansökt om utbetalning för djurslaget föregående stödår löper räkningsperioden från och med den 1 januari till och med den 31 juli ansökningsåret.

Hur många värphöns och slaktkycklingar behövs för att få utbetalning?

32 § Ersättning betalas inte ut för mindre än två djurenheter av värphöns eller två djurenheter av slaktkycklingar.

Antalet värphöns och slaktkycklingar på jordbruksföretaget fastställs utifrån det genomsnittliga innehavet under räkningsperioden.

Vilken dokumentation ska finnas om djurhållningen?

33 § Vid kontroll ska följande dokumenterade uppgifter finnas tillgängliga:

1. datum för de perioder då djuren haft tillgång till utevistelse,
2. för idisslare, datum för betesperiodens start och slut,
3. uppgifter om fodrets ursprung,
4. foderstat för alla grupper av djur,
5. uppgift om inköpta djur kommer från ekologisk eller konventionell djurhållning, och
6. för fjäderfä, uppgift om när djuren sätts in och tas ur produktion på produktionsenheten.

Vad gäller vid parallellhållning?

34 § Djur som hålls ekologiskt får endast vistas i byggnader och stallavdelningar som är helt avskilda från byggnader och stallavdelningar med djur av samma art som inte hålls ekologiskt. Foder som inte är ekologiskt och som används till djur som inte hålls ekologiskt ska förvaras och hanteras tydligt åtskilt från de ekologiskt hållna djurens foder.

Vilka krav ställs på djur som förs in i besättningen?

35 § Djur som förs in i besättningen under åtagandeperioden ska komma från ekologisk djurhållning.

36 § Undantag från 35 § kan göras i följande fall när lämpliga ekologiskt uppfödda djur inte finns att tillgå.

1. Djur som inte är ekologiskt uppfödda får köpas in för avel, i begränsad omfattning, som ett komplement till en naturlig ökning och för förnyelse av besättningen.

2. Djur som inte är ekologiskt uppfödda får köpas in för avel, i större omfattning, vid en väsentlig utökning av uppfödningseenheten, byte av djurras, utveckling av en ny djurspecialisering eller vid inköp av djur av utrotningshotade husdjursraser.

3. Vid hög dödlighet bland djuren, orsakad av omständigheter som har att göra med djurens hälsa, med olyckshändelser eller med katastrofer, får besättningen förnyas eller ges en ny sammansättning med djur som inte är ekologiskt uppfödda.

4. Värphöns som inte är ekologiskt uppfödda och som är högst 18 veckor gamla får tas in i ekologisk produktion efter förhandsgodkännande från Jordbruksverket. Dessa värphöns måste ha fötts upp enligt de regler för utfodring och förebyggande hälsovård och veterinärvård som gäller för ekologisk djurhållning.

5. Värphöns och slaktkycklingar som inte är ekologiskt uppfödda får tas in i ekologisk produktion om djuren är yngre än tre dagar.

I vilka undantagsfall får djur hållas bundna?

37 § Djur får inte hållas bundna. När det är berättigat för djurens säkerhet får enskilda djur dock hållas bundna under en begränsad tid. Om byggnaden där djuren hålls är uppförd före den 24 augusti 2000, får nötkreatur hållas bundna, dock endast om djuren får tillgång till regelbunden rastning. Detta undantag gäller till och med den 31 december 2010.

Daglig utevistelse under en maximalt utsträckt tid före och efter betesperioden uppfyller kravet på regelbunden rastning. Vid rastning utomhus ska hänsyn tas till om det är lämpligt med hänsyn till nötkreaturens välbefinnande och markens tillstånd.

Vid sådana till- eller ombyggnader som ska förprövas enligt djurskyddsförordningen (1988:539) ska lösningar väljas där rastning är möjlig under hela året.

38 § Nötkreatur i mindre besättningar får hållas bundna om det inte är möjligt att hålla djuren i grupper som är lämpade för deras särskilda behov. Detta undantag gäller endast om djuren minst två gånger per vecka får tillgång utevistelse på rastgårdar eller lämplig mark utomhus.

Vilka krav finns för byggnader?

39 § Byggnader för nötkreatur, får, getter och grisar ska ha en bekväm ligg- och viloplats som ska bestå av helt golv utan spalt. Liggplatsen ska vara väl strödd. Ströet ska bestå av halm eller annat lämpligt naturmaterial. Ströet får förbättras eller berikas med de mineralprodukter som är tillåtna som gödselmedel i jordbruk med ekologisk produktion i enlighet med bilaga 2 del A i rådets förordning (EEG) nr 2092/91.¹⁴

¹⁴ EGT L 198, 22.7.1991, s 1 (Celex 31991R2092)

40 § Byggnaderna ska uppfylla bestämmelserna i bilaga 8 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91. Byggnaderna behöver inte ha en rastgård om djuren har tillgång till utevistelse på lämplig mark utomhus.

För byggnader som har uppförts före den 24 augusti 1999 medges undantag från villkoren i första stycket. Detta undantag gäller fram till och med den 31 december 2010.

För värphöns som hålls i byggnader som uppförts före den 24 augusti 1999 gäller att jordbrukaren får hålla högst sju hönor per kvadratmeter tillgänglig ströyta och våningsplan.

41 § För däggdjur gäller att minst 50 procent av inomhusarean enligt bilaga 8 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91¹⁵ ska utgöras av helt golv. Resningsutrymmet, högst 30 cm, får räknas in.

När ska idisslare ha tillgång till bete och utevistelse?

42 § Alla nötkreatur, getter och får ska ha tillgång till bete under betesperioden. Tjurar som är äldre än ett år behöver inte ha tillgång till bete, om de i stället har tillgång till rastgård. Vid bete ska hänsyn tas till om det är lämpligt med hänsyn till djurens välbefinnande och markens tillstånd.

43 § För djurhållning i byggnader som har uppförts efter den 23 augusti 1999 och för samtliga byggnader från och med den 1 januari 2011 gäller att:

1. nötkreatur, får och getter ska ha tillgång till rastgård eller lämplig mark utomhus under en maximalt utsträckt period före och efter betesperioden,
2. tjurar som är äldre än ett år och som hålls på rastgård under betesperioden ska dock ha tillgång till rastgården under hela året.

Vid utevistelse ska hänsyn tas till om det är lämpligt med hänsyn till djurens välbefinnande och markens tillstånd.

44 § Får och nötkreatur får slutgödas inomhus under högst en femtedel av djurens liv, dock högst tre månader.

Hur ska kalvar, lamm, killingar och smågrisar utfodras?

45 § Utfodring av kalvar, lamm, killingar och smågrisar ska baseras på naturlig mjölk, företrädesvis modersmjölk. De ska födas upp på naturlig mjölk under en minimiperiod som är:

1. 90 dagar för kalvar,
2. 45 dagar för lamm och killingar, och
3. 40 dagar för grisar.

Hur ska kalvar hållas?

46 § Kalvar får inte hållas enskilt i boxar när de är äldre än en vecka. I undantagsfall kan en kalv hållas ensam, om det är motiverat av veterinärmedicinska skäl eller

¹⁵ EGT L 198, 22.7.1991 s 1 (Celex 31991R2092)

djurskyddsskäl. Då ska boxen som kalven hålls enskilt i minst vara avsedd för två kalvar.

Hur ska grisar hållas?

47 § Grisar ska ha tillgång till mark eller rastgård utomhus och kunna använda dessa när deras välbefinnande och markens tillstånd tillåter detta.

48 § Grisar ska kunna gödsla och böka på rastgårdarna. Om byggnader och rastgårdar för grisar inte ger tillräckligt skydd mot sol och höga temperaturer ska grisarna ha tillgång till vattensvalka eller gyttebad.

49 § Suggor ska hållas gruppvis. Detta gäller inte i sista stadiet av dräktigheten och under digivningsperioden.

Vilka särskilda regler gäller för fjäderfän?

50 § Slaktkycklingar, som inte är av långsamt växande raser eller linjer, får slaktas tidigast vid 81 dagars ålder.

51 § Fjäderfän får inte hållas i burar och ska under minst en tredjedel av sitt liv ha tillgång till utomhusvistelse när väderleksförhållandena tillåter det. För varje omgång fjäderfän som har fötts upp ska rastgårdarna dessutom lämnas tomma under två månader. Minst en tredjedel av den inomhusarea som krävs enligt bilaga 8 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91¹⁶ ska vara helt golv, det vill säga inte bestå av nät eller spalt, och vara täckt med strö.

52 § Det ska finnas in- och utgångshål som har en sammanlagd längd av minst 4 meter per 100 kvadratmeter av den byggnadsyta som är tillgänglig för fåglarna. Rastgårdar för fjäderfän ska huvudsakligen vara täckta med växtlighet och vara försedda med skydd mot rovdjur.

För byggnader som har uppförts före den 24 augusti 1999 medges undantag från villkoren i första stycket. Detta undantag gäller fram till och med den 31 december 2010.

Vilka krav ställs på djurens foder?

53 § Djuren ska födas upp på ekologiskt producerat foder. Under en övergångsperiod tillåts dock en viss andel konventionellt foder.

För nötkreatur, får och getter får högst 5 procent konventionellt foder användas under år 2007.

För grisar och fjäderfän gäller följande.

1. Under 2007 får högst 15 procent konventionellt foder användas.
2. Under 2008 och 2009 får högst 10 procent konventionellt foder användas.
3. Under 2010 och 2011 får högst 5 procent konventionellt foder användas.

Dessa andelar konventionellt foder gäller på årsbasis.

¹⁶ EGT L 198, 22.7.1991 s 1 (Celex 31991R2092)

Vid låg foderproduktion, särskilt på grund av exceptionella väderförhållanden, kan Jordbruksverket tillåta en högre andel konventionellt foder under en begränsad period och för ett särskilt område.

54 § Djurhållare i Blekinge, Dalarnas, Gotlands, Hallands, Jämtlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Stockholms, Södermanlands, Uppsala, Värmlands, Västmanlands, Västernorrland, Västerbotten, Örebro och Östergötlands län, som på grund av exceptionella väderförhållanden inte kan uppfylla villkoren om lägsta andel ekologiskt och eget foder i 53 och 55-56 §§, tillåts använda en högre andel inköpt foder och en högre andel konventionellt foder. Det konventionella foder som används, utöver den andel som tillåts enligt 53 och 55 §§, får endast bestå av grovfoder. Undantaget gäller till och med den 15 juni 2007.

55 § Högst 25 procent av det dagliga foderintaget får vara konventionellt foder.

56 § Fodret till nötkreatur, får och getter, räknat på årsbasis, ska huvudsakligen komma från den egna produktionsenheten. När detta inte är möjligt får fodret odlas i samarbete med andra gårdar med ekologisk produktion.

57 § För nötkreatur, får och getter ska minst 60 procent i dessa djurslags dagliga foderranson utgöras av grovfoder. För mjölkproducerande djur får grovfoderandelen sänkas till 50 procent under högst tre månader tidigt i laktationen.

58 § Grovfoder ska ingå i den dagliga foderransonen för svin och fjäderfän.

59 § Fodermängder beräknas i kilo torrsubstans.

Fodertillsatser och foderråvaror

60 § Vegetabiliska foderråvaror av jordbruksursprung som inte är ekologiskt producerade får endast användas till djurfoder om de finns med i bilaga 2.C.1. i rådets förordning (EEG) nr 2092/91.¹⁷ Kemiska lösningsmedel får inte användas för att framställa eller bereda vegetabiliska fodermedel.

61 § Foderråvaror av animaliskt ursprung, processtekniska hjälpmedel och andra tillsatser och produkter får endast användas i djurfoder om de finns med i bilagorna 2.C.2-2.F i rådets förordning (EEG) nr 2092/91, och för de ändamål som anges där. Endast produkterna i bilaga 2.D avsnitt 1.3 och 1.5 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 får användas som tillsatser respektive processtekniska hjälpmedel i ensilage.

Vid behov är det tillåtet att tillsätta syntetiska vitaminer A, E och D som är identiska med naturliga vitaminer i fodret till idisslare.

¹⁷ EGT L 198, 22.7.1991 s 1 (Celex 31991R2092)

Vilka regler gäller för hälsovård och användning av läkemedel?

62 § Problem med parasiter och andra hälsoproblem ska förebyggas genom lämpliga uppfödningssmetoder och lämplig djurtäthet.

63 § Kemisk-syntetiskt framställda läkemedel eller antibiotika får användas om behandling är nödvändig för att undvika smärta och lidande hos djuret.

Kemisk-syntetiskt framställda läkemedel eller antibiotika får inte användas för förebyggande hälsovård. Veterinärbehandling som är obligatorisk enligt nationell lagstiftning eller EU:s lagstiftning är tillåten, liksom vaccination.

Vad gäller för fortplantning?

64 § Artificiell insemination är tillåten. Andra former av artificiell fortplantning eller hjälp till fortplantning, såsom embryoöverflyttning och hormonbehandling för brunstsynchronisering, är förbjudna.

Minskat kväveläckage

Vad krävs för att man ska få ersättning?

65 § För att få ersättning för odling av fånggröda eller för vårbearbetning måste jordbrukare inom vissa områden varje år odla fånggröda på eller vårbearbeta en areal motsvarande minst 20 procent av företagets vårsädesareal. Detta gäller jordbrukare med mark inom stödområde 5c, 5m och 9 i Skåne, Blekinge, Kalmar, Gotlands, Västra Götalands och Hallands län samt inom stödområde 5a och 5b i Hallands och Västra Götalands län.

Varje åtgärd måste omfatta motsvarande minst 20 procent av vårsädesarealen för att ersättning ska kunna lämnas för åtgärden. Därutöver ersätts ytterligare redovisad areal fånggröda eller vårbearbetning.

Fånggröda

Vilka krav finns på sådd och etablering av fånggröda?

66 § Fånggrödan ska sås med den mängd utsäde som är normalt för arten och syftet med odlingen.

67 § Följande utsäde får användas vid sådd av fånggröda.

1. Vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter. Högst 10 viktprocent av utsädesblandningen får utgöras av vallbaljväxter. Fånggrödan ska sås in i en annan huvudgröda än potatis, rotfrukter eller grönsaker.

2. Vitsenap eller oljerättika. Fånggrödan ska sås in i eller efter skörd av en annan huvudgröda än potatis, rotfrukter eller grönsaker. Den kan också sås efter skörd av potatis, rotfrukter eller grönsaker. Vitsenap eller oljerättika är endast tillåten som fånggröda i Blekinge, Skåne och Hallands län.

3. Höstråg eller westerwoldiskt rajgräs. Fånggrödan ska sås efter skörd av potatis, rotfrukter eller grönsaker.

68 § Om fånggrödan är vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter, ska den sås i samband med sådd av huvudgrödan eller senast det datum som framgår av 1 kap. 16 § första stycket.

Om fånggrödan är vitsenap eller oljerättika ska den sås senast den 20 augusti.

Om fånggrödan är höstråg ska den sås snarast efter skörd av huvudgrödan, dock senast

1. den 15 september i Kalmar, Gotlands och Västra Götalands län,
2. den 1 oktober i Blekinge, Skåne och Hallands län.

Om fånggrödan är westerwoldiskt rajgräs ska den sås snarast efter skörd av huvudgrödan, dock senast den 15 augusti.

69 § Om etableringen av fånggrödan är otillräcklig med hänsyn taget till lokala förhållanden och väderlek, lämnas ingen ersättning för fånggröda.

När får fånggrödan brytas?

70 § Om fånggrödan är vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter, får den brytas tidigast

1. den 10 oktober i Kalmar, Gotlands och Västra Götalands län,
2. den 20 oktober i Blekinge, Skåne och Hallands län.

Om fånggrödan är vitsenap eller oljerättika, får den brytas tidigast den 20 oktober.

Om fånggrödan är höstråg eller westerwoldiskt rajgräs, får den brytas tidigast den 1 januari.

Hur får fånggrödan användas?

71 § Fånggrödan får inte utnyttjas för slätter, bete eller annan produktion före det datum då den tidigast får brytas. Fånggrödan höstråg får inte övergå till huvudgrödan höstråg året efter stödåret.

Hur får gödselmedel och kemiska växtskyddsmedel spridas?

72 § Efter skörd av huvudgrödan får inte gödselmedel eller kemiska växtskyddsmedel spridas i fånggrödan före det datum då den tidigast får brytas.

Vårbearbetning

Vad kan man få ersättning för?

73 § Mark som tidigast den 1 januari året efter stödåret jordbearbetas efter skörd av en huvudgröda eller vall, eller efter en bevuxen träda, kan berättiga till ersättning för vårbearbetning. Marken ska vårsås med en huvudgröda eller vall senast den 15 juni året efter stödåret.

Skörd av potatis, rotfrukter eller grönsaker betraktas som jordbearbetning.

Hur får gödselmedel och kemiska växtskyddsmedel spridas?

74 § Efter skörd av en huvudgröda, efter den sista skörden av en vall eller efter en bevuxen träda får inte gödselmedel eller kemiska växtskyddsmedel spridas på marken förrän tidigast den 1 januari året efter stödåret.

Skötsel av våtmarker

75 § Med våtmark avses ett vegetationstäckt område, där vattenytan under en stor del av året är nära under, i nivå med eller nära över markytan och där vattennivån tillåts variera med de naturliga säsongsvariationerna.

Vad kan man få ersättning för?

76 § Ersättning lämnas för skötsel av våtmarker som i miljöförbättrande syfte har anlagts i odlingslandskapet.

Ersättning lämnas även för hela eller delar av våtmarker som i miljöförbättrande syfte har restaurerats i odlingslandskapet om miljönyttan stärks av ett skötselåtagande eller om restaureringen inneburit att markens alternativvärde försämrats.

Extra markersättning kan ges under förutsättning att våtmarkens värde för miljön bedöms vara hög.

Förundersökning, slutbesiktning och specifika villkor för åtagandet

77 § Platsen för våtmarken ska ha besiktigats av länsstyrelsen innan anläggningen eller restaureringen påbörjats och våtmarken ska ha godkänts efter att den färdigställts. Länsstyrelsen fastställer den areal som omfattas av åtagandet.

Länsstyrelsen får besluta om särskilda villkor, till exempel:

1. hur dammvallen och dess släntlutning ska utformas,
2. hur dammvallen ska smälta in i omgivningen,
3. var och hur schaktmassorna ska placeras,
4. vid vilken tidpunkt våtmarken senast ska vara färdigställd och godkänd,
5. förbud mot fisk- och kräftodling och mot utfodring av fiskar, kräftor och andra djur,
6. förbud mot att helt tömma våtmarken, samt
7. att hela eller delar av den färdiga våtmarken ska omfattas av ett åtagande för betesmarker och slätterängar.

Vilka generella villkor gäller?

78 § Dammvallar, brunnar och övriga anläggningar ska underhållas så att deras funktion består under hela åtagandeperioden.

79 § Igenväxningsvegetation ska tas bort i den utsträckning som länsstyrelsen bestämmer.

80 § Inom våtmarken är det inte tillåtet att sprida gödselmedel eller kemiska växtskyddsmedel. Det är heller inte tillåtet att sprida kalk, om inte länsstyrelsen bestämmer annat.

Skyddszoner

Vilka krav finns på anläggning av en skyddszon?

81 § Skyddszonen ska anläggas på åkermark som direkt gränsar till vattenområde. Med vattenområde avses här vattendrag, sjöar, hav eller dammar.

82 § Den sträcka av skyddszonsskiftet som gränsar mot ett vattenområde ska vara minst 20 meter lång.

83 § Skyddszonen ska sås senast det datum som framgår av 1 kap. 16 § första stycket det första året i åtagandeperioden.

Växtligheten på skyddszonen ska utgöras av vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter. Högst 10 viktprocent av utsädesblandningen får utgöras av vallbaljväxter. Sådden ska ske med den mängd utsäde som är normalt för arten och syftet med odlingen.

Skyddszoner som redan är etablerade vid åtagandeperiodens början omfattas inte av kravet på sådd.

Vilka krav finns på skyddszonen?

84 § En anlagd skyddszon ska ligga obruten på samma mark under hela åtagandeperioden. Skadad eller utgången växtlighet ska repareras.

85 § På skyddszonen är det inte tillåtet att göra något som leder till att växtligheten skadas eller att skyddszonen bearbetas förrän efter tidigaste datum för brytning av skyddszonen.

Vid dikning får dock jordmassor läggas på skyddszonen. Vid täckdikning av ett intilliggande skifte får skyddszonen brytas igenom. Jordmassorna ska vara bortförda och skyddszonens växtlighet reparerad senast den 15 juni följande år.

86 § Växtligheten på skyddszonen får skördas, dock tidigast den 15 juli. Den får betas under hela betessäsongen.

Växtligheten på skyddszonen får slås av under hela växtperioden, om den avslagna växtligheten kan ligga kvar på skyddszonen utan att skada växtligheten på denna.

Växtligheten på skyddszonen får inte användas till utsädesproduktion.

87 § Det sista året i åtagandeperioden får skyddszonen brytas tidigast

1. den 20 september i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Örebro och Västmanlands län,

2. den 10 oktober i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands och Västra Götalands län, och

3. den 20 oktober i Blekinge, Skåne och Hallands län.

Traditionell odling av bruna bönor

Vilken mark ingår i åtagandet och hur ska den skötas?

88 § All areal bruna bönor som odlas på företaget ingår i åtagandet och ska skötas enligt stödreglerna.

Vad gäller för växtskydd och växtnäring?

89 § Kemiska växtskyddsmedel mot insekter eller svamp får inte användas.

90 § Kväve får endast tillföras med högst 30 kg per hektar som en startgiva i direkt anslutning till sådd.

91 § Sökanden ska årligen upprätta en växtodlingsplan. Planen ska innehålla

1. tillförd mängd kväve, och
2. tidpunkt för tillförseln.

Redovisningen ska göras skiftesvis.

Vad gäller för jordbearbetning och bekämpning av ogräs?

92 § Bruna bönor ska odlas i rader med sådant radavstånd att mekanisk ogräsbekämpning kan utföras. Annan jordbearbetning än mekanisk ogräsbekämpning får inte göras på aktuella skiften före den 15 november. Detta gäller dock inte om en höstsådd gröda sås samma år.

Miljöskyddsåtgärder

Vem är berättigad till ersättning?

93 § För att vara berättigad till ersättning ska företaget göra följande:

1. upprätta en växtodlingsplan,
2. upprätta en växtnärbalans,
3. genomföra markkartering av de skiften som brukas,
4. fastställa kväveinnehållet i flytgödseln,
5. anlägga eller ha en biobädd eller annan säker påfyllningsplats/metod för sprutan,
6. använda en funktionstestad spruta,
7. löpande för varje spridningstillfälle dokumentera bekämpningsbehovet vid användning av växtskyddsmedel och fastställa möjligheter till behovsanpassad bekämpning,
8. varje år anlägga s.k. kontrollrutor för uppföljning av effekten vid ogräsbekämpning i vår- respektive höstsäd och i förekommande fall bekämpning av skadegörare, samt
9. anlägga sprutfria kantzoner motsvarande 20 meter kantzon per hektar stråsäd.

Vilka arealer är ersättningsberättigande?

94 § All åkermark är ersättningsberättigande, med följande undantag:

1. mark som ingår i ett åtagande för ekologiska produktionsformer,
2. trädad mark,
3. slätter eller betesvall,
4. skyddszon, samt
5. mark med fleråriga energigrödor.

Vad gäller för växtodlingsplanen?

95 § En växtodlingsplan ska upprättas före växtodlingssäsongens början varje år under åtagandeperioden.

96 § Växtodlingsplanen ska innehålla en redovisning av företagets alla åkermarksskiften. Samma skiftesredovisning som anges i ansökan om utbetalning ska användas. En annan skiftesredovisning kan godkännas om den lätt går att koppla till ansökan om utbetalning. För varje skifte ska redovisas:

1. förfrukt, årets gröda och sort,
2. behov av fosfor och kalium grundat på markkartering enligt 100 §,
3. beräknat behov av kväve enligt uppskattad skördenivå, förfruktseffekt och långsiktig effekt av stallgödsel,
4. planerad tillförsel av kväve, fosfor och kalium i mineralgödsel, stallgödsel eller andra organiska gödselmedel. I de fall markkartering ännu inte har utförts får en bedömning av behovet av fosfor och kalium ligga till grund för växtodlingsplanen,
5. användning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel ska dokumenteras kontinuerligt beträffande tidpunkt för spridning, gödselslag och tillförd mängd per hektar, samt
6. skördad mängd av grödan.

Vilka krav ställs på växtnäringsbalansen?

97 § En växtnäringsbalans ska upprättas senast under andra året i åtagandeperioden. En växtnäringsbalans som är upprättad året före åtagandeperiodens början godkänns om den är utförd enligt kraven i 98 §.

98 § Vaxtnäringsbalansen ska innehålla uppgifter om alla produkter som innehåller kväve, fosfor eller kalium och som har förts in i och bort från företagets produktion. Vaxtnäringsbalansen ska också innehålla uppgifter om tillförsel av kväve genom kvävefixering eller kvävenedfall. Skillnaden mellan tillförda och bortförda växtnäringsämnen och balansen per hektar brukad åkermark ska beräknas. Produkternas halt av kväve, fosfor eller kalium ska stämma överens med vedertagna värden eller grundas på värden från en dokumenterad analys.

99 § Om driftsinriktningen på företaget ändras från kreaturslöst, till att omfatta djurhållning som motsvarar minst 10 djurenheter, ska en ny växtnäringsbalans upprättas. Den nya växtnäringsbalansen ska upprättas inom 2 år efter att ändringen

genomförts. I denna paragraf har begreppet djurenhet samma betydelse som i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Vilka krav ställs för markkarteringen?

100 § All åkermark inom företaget ska vara markkarterad. För att markkarteringen ska godkännas måste följande vara uppfyllt.

1. Samtliga prover ska vara jämnt fördelade över hela företagets åkermark eller vara anpassade efter jordartsskillnader i åkermarken.

2. Provtagningar för analys av pH-värde, P-AL (lättlöslig fosfor) och K-AL (lättlöslig kalium) ska göras med minst ett prov per hektar. För markkarteringar som utförts mellan 2002 och 2006 gäller att en provtäthet med ett prov per 1,5 hektar kan accepteras om fälten har jämn jordart och mullhalt. Skiften som är mindre än 3 hektar får ytkarteras.

3. Provtagningar för analys av jordart ska göras med minst ett prov för vart tredje hektar.

4. Provtagning ska ske till matjordsdjup.

5. Analyserna ska minst omfatta pH-värde, P-AL, K-AL och jordart. För jordartsklassifikationen ska minst lerhalt (< 0,002 mm), sand och grovmo (2,0-0,063 mm) och mullhalt analyseras. Lerhalten ska bestämmas genom sedimentationanalys. Sand och grovmo ska bestämmas genom våtsiktning. Mullhalten ska bestämmas genom glödgningsförlust eller motsvarande metod.

6. Provplatserna ska vara utmärkta på en karta över företaget. Kartan ska vara tydlig och vara i en skala som gör att det är lätt att på skiftesnivå urskilja resultaten från provtagningen.

7. Markkarteringen får inte vara äldre än 10 år under åtagandeperioden. Jordartsanalysen får vara äldre än 10 år under åtagandeperioden om den har genomförts i enlighet med punkt 5.

101 § Företag som inte har en godkänd markkartering enligt 100 § vid åtagandeperiodens början, ska genomföra en godkänd markkartering senast under det tredje året i åtagandeperioden.

Vad gäller för fastställandet av kväveinnehållet i flytgödseln?

102 § Gödseln ska analyseras en gång per år och flytgödselbehållare. Analysen ska omfatta ammoniumkvävehalt.

103 § Resultatet av analysen ska dokumenteras och sparas under åtagandeperiodens längd.

Vilka krav ställs på påfyllnings- och rengöringsplatsen?

104 § Påfyllning av sprutan ska ske på en biobädd, på en tät platta med uppsamling, på det skifte där sprutningen ska påbörjas eller på annan biologiskt aktiv mark med växttäckning. Om påfyllningen sker på skiftet, ska en mobil påfyllningsutrustning med tank för vatten och låsbart förvaringsutrymme avsett för växtskyddsmedel användas.

105 § Rengöring av sprutan ska ske i det behandlade fältet, på annan biologiskt aktiv mark med växttäckte, på biobädd eller på tät platta med uppsamling.

106 § Biobädden ska ha en yta som är större än sprutans bredd och längd i transportläge.

107 § En tät platta med uppsamling ska ha en yta som är större än sprutans bredd och längd i transportläge. Uppsamling av spill- och spolvatten ska göras i en tät behållare.

Vad gäller för funktionstest av sprutor?

108 § Samtliga sprutor som används i företaget ska vara funktionstestade.

109 § Sprutan ska testas med högst två års mellanrum. Funktionstestet ska utföras enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:18) om statsbidrag m.m. för funktionstest av lantbrukssprutor, samt införande av allmänna råd. Testet ska genomföras med godkänt resultat.

Vilka krav ställs på dokumentation av bekämpningsbehovet?

110 § För att anpassa användningen av växtskyddsmedel efter bekämpningsbehovet ska behovet fastställas med de hjälpmedel som finns. Bekämpningsbehovet ska dokumenteras skiftesvis innan bekämpningen påbörjas.

Vilka krav ställs på kontrollrutor?

111 § För kontrollrutor gäller följande.

1. Kontrollrutor ska anläggas i stråsädesodlingen varje år.
2. Kontrollrutan ska vara representativ för skiftet.
3. I kontrollrutan får inte ogräs bekämpas, varken mekaniskt eller kemiskt. I kontrollrutor som gäller svamp- eller insektsbekämpning får ogräs bekämpas.
4. Om stråsädesodlingen omfattar upp till 50 hektar, ska det finnas minst två kontrollrutor i stråsäden. Om det förekommer både vår- och höstsäd, ska det finnas minst en kontrollruta i vårsäd och en i höstsäd.
5. Om svamp eller insekter bekämpas ska ytterligare minst två kontrollrutor anläggas i stråsäden. I dessa två kontrollrutor får ingen svamp- eller insektsbekämpning göras.
6. För stråsädesodlingar med mer än 50 hektar gäller att för varje påbörjat 25-tal hektar vår- eller höstsäd ska ytterligare minst en kontrollruta anläggas. Totalt sett behöver det dock inte finnas fler än 7 kontrollrutor på företaget.
7. Kontrollrutorna ska vara representativt fördelade över gården.

112 § Kontrollrutan ska vara tydligt utmärkt på skiftet. Den ska uppta en yta på minst 60 m², dock måste den kortaste sidan på rutan vara minst 6 m. Kontrollrutan ska finnas på samma plats under hela växtodlingssäsongen. Den får inte ligga i anslutning till skifteskanten eller ligga i anslutning till en annan kontrollruta.

Vad gäller för obesprutade kantzoner?

113 § Längs skifteskanten i stråsädesodlingen ska det finnas en obesprutad kantzon varje år. Den obesprutade kantzonen ska vara minst 6 meter bred. Längden ska vara minst 20 meter per hektar stråsäd, dock med en minsta sammanhängande löpsträcka på 100 meter.

114 § Den obesprutade kantzonens början och slut ska vara tydligt utmärkt på skiftet.

Vad gäller allmänt för ersättningsformen?

115 § Alla villkor för ersättningsformen måste följas för all åkermark inom hela företaget varje år i åtagandeperioden. Undantag gäller dock för:

1. skiftet som ingår i ett åtagande för ekologiska produktionsformer,
2. arealer som godkänts av länsstyrelsen vid slutbesiktning av anläggning eller restaurering av våtmark,
3. mark som omfattas av ett åtagande för skötsel av våtmarker, enligt denna föreskrift eller åtagande för våtmarker och småvatten enligt förordning (1997:1336) om miljöstud eller förordning (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder, samt
4. mark som omfattas av skogliga åtgärder men som fortfarande betraktas som åkermark.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 juli 2007.
2. Genom författningen upphävs Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2000:142) om kompensationsbidrag i bergsområden och mindre gynnade områden.
3. De upphävda föreskrifterna gäller fortfarande i ärenden som väckts före den 1 januari 2007.

MATS PERSSON

Anna Blomquist
(Miljö- och regionalstödsenheten)

Bilaga 1

Definitioner av ersättningsberättigande värdefulla landskapselement

Utöver vad som för varje enskilt värdefullt landskapselement redovisas nedan gäller även att de till väsentlig del ska ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, d.v.s. före 1940.

Jordbrukaren ska ha rätt att sköta samtliga landskapselement som ingår i skötselåtagandet.

Värdefullt landskapselement	Definition
<i>Allé</i>	Anläggning av minst 7 träd ursprungligen planterade längs en väg. Anläggningen kan vara enkel eller dubbelsidig. Renar inkluderas. I en allé ingår de träd som planterats i restaureringssyfte efter det att åtagandet ingåtts. Träd som ingår i <i>Allé</i> kan inte samtidigt räknas till <i>Hamlad träd</i> och ge separat ersättning för detta.
<i>Brukningssväg</i>	Väg utan asfalt eller oljegrus som använts eller används för transporter inom gården. Renar och eventuellt dike inkluderas. I <i>Brukningssvägar</i> kan inte <i>Öppet dike</i> ge separat ersättning.
<i>Brunn, källa</i>	Brunn eller vattenkälla, eventuellt med ursprunglig konstruktion av trä eller sten. Renen inkluderas.
<i>Byggnadsgrund</i>	Byggnadsgrund eller byggnad utan fungerande tak som hör samman med tidigare markanvändning/hushållning. Grunden består av en eller flera tydliga grund- eller hörnstenar samt eventuellt spismursröse. Marken innanför grundens ytterväggar och renarna inkluderas. <i>Byggnadsgrund</i> kan inte ge separat ersättning när det ligger på <i>Åkerholme</i> .
<i>Fornlämningslokal</i>	Fasta fornlämningar ovan jord, enligt kulturminneslagen, med kringliggande skydds- eller fornlämningsområde. <i>Fornlämningslokal</i> kan inte ge separat ersättning när den ligger på <i>Åkerholme</i> .
<i>Fägata</i>	Drivningsväg för boskap mellan gården eller byn och betesmarken, omgiven av stenmurar eller trögårdsgårdar. Renar inkluderas. I <i>Fägata</i> kan inte <i>Stenmur</i> , <i>Gårdsgård av trä</i> och <i>Brukningssväg</i> ge separat ersättning.

<i>Gärdsgård av trä</i>	<p>Gärdsgård uppförd i syfte att hägna in eller stänga ute boskap. Hägnaden är uppförd i traditionell konstruktion av trä till exempel bestående av störrar, gärdsel/slanor och hank, vidja eller ståltråd. Renar och eventuella grindar inkluderas.</p> <p><i>Gärdsgård av trä kan inte ge separat ersättning när det ingår i Fägata.</i></p>
<i>Hamlat träd</i>	<p>Träd präglad av kontinuerlig lövtäkt eller möjligt att återuppta i hamling. En skyddszon där konkurrerande vegetation kan skada trädet inkluderas.</p> <p>Som ett hamlat träd räknas även de träd som planterats i restaureringssyfte efter det att du har ingått ett åtagande.</p> <p><i>Hamlat träd kan inte ge separat ersättning när det ingår i Hamlade pilar i rader, Allé eller Solitärträd.</i></p>
<i>Jordvall, gropvall</i>	<p>Vall av jord eller stenblandad jord uppförd som gräns eller hägnad. Renar och parallellt grävt dike inkluderas.</p> <p><i>Jordvall, gropvall kan inte ge separat ersättning när den ingår i Hamlade pilar som ingår i rader.</i></p>
<i>Läplantering</i>	<p>Långsträckta täta rader av träd eller träd och buskar omgivna av åkermark. Läplanteringen är gjord som skydd mot vind och jorddrift. Renar inkluderas.</p> <p><i>Ren mellan åkerskiften kan inte ge separat ersättning när den ingår i Läplantering.</i></p>
<i>Småvatten</i>	<p>Mindre vattensamling som huvudsakligen har använts för agrara verksamheter. Samlingen kan vara anlagd, alternativt utgöras av en naturlig vattensänka eller naturbildat vatten med en areal mindre än 0,10 hektar, som ständigt håller ytvatten eller fuktig markyta. Renarna inkluderas.</p> <p><i>Småvatten kan inte ge separat ersättning när det ligger på Åkerholme.</i></p>
<i>Odlingsröse, stentipp</i>	<p>Odlingssten samlad i rösen eller tippar. Renarna inkluderas.</p> <p><i>Odlingsröse, stentipp kan inte ge separat ersättning när det ligger på Åkerholme.</i></p>
<i>Hamlade pilar som ingår i rader</i>	<p>Pilträd, eller andra liknande träd, ursprungligen planterade i rad på en jordvall eller längs en väg. Pilträden är präglade av hamling. Renarna inkluderas.</p> <p>Träd som ingår i <i>Hamlade pilar som ingår i rader</i> kan inte ge separat ersättning när det ingår i <i>Allé</i> eller <i>Hamlat träd</i>.</p>
<i>Ren mellan åkerskiften</i>	<p>Gräsbärande ren mellan åkerskiften som utgör eller har utgjort en fast gräns mellan skiften eller brukningsenheter.</p> <p><i>Ren mellan åkerskiften kan inte ge separat ersättning när det ingår i Läplantering.</i></p>

<i>Solitärträd</i>	<p>Enstaka fristående träd i åkermark. En skyddszon om minst 2 meters radie runt stammen inkluderas. Trädets skyddszon ska vara helt omgiven av åkermark.</p> <p>Som solitärträd räknas även de träd som planterats i restaureringssyfte efter det att du har ingått ett åtagande.</p> <p>Ett <i>Hamlat träd</i> kan inte samtidigt ge ersättning som <i>Solitärträd</i>.</p>
<i>Stenmur</i>	<p>Murarna är uppförda i syfte att hägna in eller stänga ute boskap eller att avgränsa brukningsenheter. Muren är ursprungligen upplagd med huvudsakligen flera skikt sten. Renarna inkluderas.</p> <p><i>Stenmur</i> kan inte ge separat ersättning när det ingår i <i>Fägata</i>.</p>
<i>Traditionell hässja eller storhässja i bruk</i>	<p>Hässja av huvudsakligen traditionell träkonstruktion som är i bruk.</p>
<i>Liten svårbrukad åker</i>	<p>Åker som är högst 0,30 hektar och varaktigt avgränsad av diken, vägar, hägnader, naturformationer etc. Renarna inkluderas.</p>
<i>Åkerholme</i>	<p>Fastmarksimpediment helt omgivet av åkermark. Arealen är minst 100 m² och högst 0,10 hektar.</p> <p>Om en det finns ett <i>Odlingsröse, Stentipp, Byggnadsgrund, Fornlämningslokal, Småvatten</i> eller <i>Överloppsbyggnad</i> på en <i>Åkerholme</i> ska åkerholmen dominera för att ge ersättning.</p>
<i>Öppet dike</i>	<p>Öppet, i huvudsak anlagt, dike för dränering av åkermark. Diket ska vara vattenförande någon del av året. Renarna inkluderas.</p> <p>Öppna diken kan bara ge ersättning när de ligger i anslutning till åkermark och utgör gräns mot åker- eller betesmark.</p> <p><i>Öppet dike</i> kan inte ge separat ersättning när det ingår i <i>Brukningväg</i>.</p>
<i>Överloppsbyggnad</i>	<p>Byggnad som hör samman med tidigare markanvändning eller hushållning. Byggnaden ska ha ett fungerande tak och i övrigt autentiskt utseende på utsidan. Det område kring en byggnad som är avgörande för att den ska kunna bevaras inkluderas. Byggnader som används för boende eller som är viktig för företags produktion räknas inte som en överloppsbyggnad.</p> <p><i>Överloppsbyggnad</i> kan inte ge separat ersättning när den ligger på <i>Åkerholme</i>.</p>

*Bilaga 2***Skötselåtgärder som krävs för vissa värdefulla landskapselement**

Värdefullt landskapselement	Skötselåtgärder
<i>Allé</i>	Lövträd är fria från stamskott och i förekommande fall beskurna. Utgångna träd ersätts.
<i>Brukningssväg</i>	Vägbanor och förekommande diken är underhållna och fungerande.
<i>Brunn, källa</i>	Eventuellt lock, uppfordringsanläggning etc. underhålls.
<i>Fägata</i>	Hägnaderna är underhållna i teknik och material som traditionellt förekommer i regionen och förekommande grindar är underhållna och användbara.
<i>Gårdsgård av trä</i>	Gårdsgården är underhållen i teknik och material som traditionellt förekommer i regionen. Eventuella grindar är underhållna och användbara.
<i>Hamlat träd</i>	Trädet är hamlat på det sätt och med de intervall som är traditionellt förekommande i regionen. Utgångna träd ersätts.
<i>Läplantering</i>	Utgångna träd och buskar ersätts.
<i>Hamlade pilar som ingår i rader</i>	Träden är beskurna med en teknik och med de intervall som är traditionellt förekommande i regionen. Utgångna träd ersätts.
<i>Stenmur</i>	Muren underhålls och eventuella skador som uppkommit under året åtgärdas. Eventuella grindar är underhållna och användbara
<i>Traditionell hässja eller storhässja i bruk</i>	Hässjorna används vid den årliga slåttern och underhålls.
<i>Liten svårbrukad åker</i>	Åkerns fältform är bevarad.
<i>Öppet dike</i>	Diket är i funktion och rensas vid behov.

Bilaga 3

Så här kan du kombinera miljöersättningar i det tidigare programmet (2000 – 2006) med miljöersättningar i det nya programmet (2007 – 2013)

De nya ersättningsformerna hittar du i översta raden och de gamla ersättningarna i kolumnen längst till vänster.

	Vallodling	Betesmarker och slåtterängar	Skötsel av våtmarker	Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet	Bruna bönor	Minskat kväveläckage	Skyddszoner	Miljöskyddsåtgärder	Ekologiska produktionsformer
Öppet och varierat odlingslandskap	-	*	*	+	*	Vårbearb + Fånggr *	*	*	+
Miljövänlig vallodling	-	*	*	+	*	Vårbearb + Fånggr *	*	*	+
Bevarande av betesmarker och slåtterängar	*	-	+	*	*	*	*	*	*
Skötsel av våtmarker och småvatten	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Bevarande av natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet	+	*	*	-	+	+	+	+	+
Bruna bönor på Öland	*	*	*	+	-	*	*	*	*
Minskat kväveläckage	Vårbearb + Fånggr *	*	*	+	*	-	*	+	+
Skyddszoner	*	*	*	+	*	*	-	*	*
Ekologiska produktionsformer	+	*	*	+	*	+	*	*	-
Socketbetor på Gotland	*	*	*	+	*	*	*	+	*
Våtmarker och småvatten 1996-1999	*	*	*	*	*	*	*	*	*

+ Du kan kombinera ersättningarna på samma mark.

* Du kan kombinera ersättningarna på samma företag men inte på samma mark.

- Du kan inte kombinera ersättningarna.